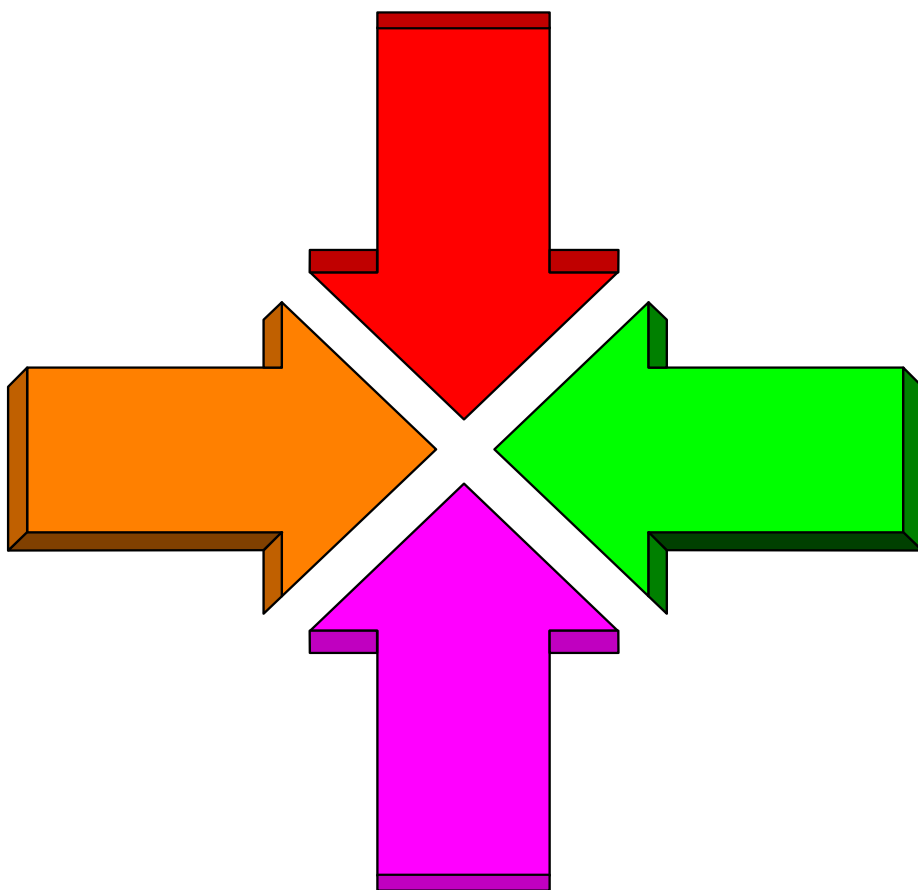

FYLKESMANNEN I AUST-AGDER

ÅRSRAPPORT 2005

INNHALDSFORTEGNELSE

INNLEDNING.....	1
1. ØKONOMISKE RAMMER OG ADMINISTRATIVE FØRINGER	1
2. SENTRALE POLITISKE FØRINGER	5
2.1 Modernisering av offentlig sektor	5
2.2 Samordning og veiledning	6
2.3 Velferd, helse og personrettet tjenesteyting.....	7
2.4 Oppvekst og utdanning.....	10
2.5 Regional planlegging og arealpolitikk.....	12
2.6 Naturressursforvaltning	13
2.7 Informasjonsformidling og forvaltning	15
2.8 Innovasjon og næringsutvikling	16
2.9 Samfunnsikkerhet og beredskap.....	16
3. FAGRAPPORTERING.....	18
Resultatområde 01 – 11 Miljøverndepartementet	18
Resultatområde 21 – 25 Landbruks- og matdepartementet	18
Resultatområde 31 – 37 Utdannings- og forskningsdepartementet	29
Resultatområde 41 – 48 Barne- og familiedepartementet	35
Resultatområde 51 – 57 Justis- og politidepartementet.....	40
Resultatområde 61 – 67 Kommunal- og regionaldepartementet.....	43
Resultatområde 71 – 77 Helse- og omsorgs-departementet	47
Resultatområde 93 – 94 Utenriksdepartementet.....	52
Resultatområde 95 – 97 Kirke- og kulturdepartementet	52

INNLEDNING

Fylkesmannen i Aust-Agder legger med dette frem sin årsrapport for 2005.

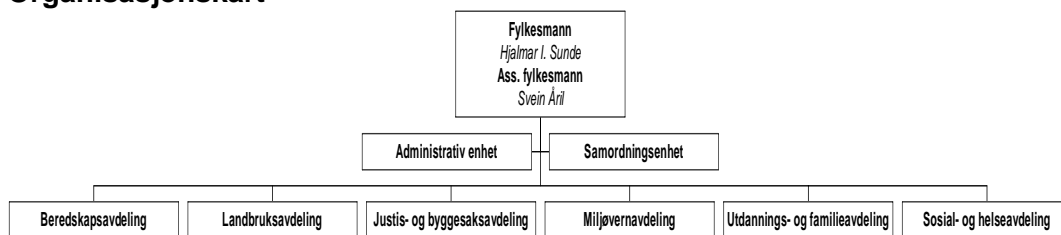
Årsrapporten er en tilbakemelding til våre overordnede departementer og direktorater på hvordan embetet har løst de oppgavene som ble pålagt i tildelingsbrevet og embetsoppdraget for 2005.

Vi gir en kortfattet oversikt over embetets virksomhet og resultater for 2005 på de områdene hvor tildelingsbrevet og embetsoppdraget krever rapportering i årsrapporten. For en rekke fagområder har avdelingene rapportert i henhold til egne rapporteringsprogram. Når det gjelder den løpende styringsdialogen med våre overordnede departementer og direktorater, viser fylkesmannen også til disse rapportene.

I årsrapportens pkt 1 gir vi tilbakemelding på tildelingsbrevets pkt 1, økonomiske rammer og administrative føringer. I rapportens pkt 2 gir vi tilbakemelding på tildelingsbrevets pkt 2, sentrale politiske føringer. Rapportering for de resultatområdene hvor embetsoppdraget krever rapport i årsrapporten, finnes i pkt 3. *Det presiseres at årsrapportens pkt 2 og 3 må leses i sammenheng.*

1. ØKONOMISKE RAMMER OG ADMINISTRATIVE FØRINGER

Organisasjonskart

I 2005 fikk embetet en tildeling på 36 711 200 kroner inkl. kompensasjon for lønnsoppgjøret og mindre tilleggsbevilgninger til linjeleie og deltakelse i personalforum til dekning av ordinær lønn og drift. I tillegg ble det overført 908 000 fra 2004.

Med ny budsjettfordelingsmodell fra 2005 fikk vi en betydelig reduksjon i budsjetttrammene. Dette medførte et redusert driftsbudsjett samt aktiv nedbemanning gjennom naturlig avgang. Å nedbemanne gjennom naturlig avgang, har ført til at reduksjonene i antall ansatte har blitt skjev i forhold til oppgaveløsningen. Flere medarbeidere har måttet endre arbeidsområder uten at vi har hatt tilstrekkelige midler til ønsket opplæring. Det har likevel ikke vært til å unngå at en slik kostnadsreduksjon på ett år har ført til prioritetsvridninger mellom de oppgaver Fylkesmannen skal løse. Situasjonen har medført slitasje blant medarbeiderne. Dette har krevd tett oppfølging gjennom året.

Årsverk 2005

Avdeling/enhet	Årsverk 2003	Årsverk 2004	Årsverk 2005
Ledelse/adme/same	19	19	17
Beredskapsavdelingen	4,5	4,5	4
Justis- og byggesaksavdelingen	4	4	4
Landbruksavdelingen	13,5	12	11,5
Miljøvernnavdelingen	14,5	14,5	14,5
Sosial- og helseavdelingen	12	12,5	12,5
Utdannings- og familieavdelingen	11,5	11	11,5
Sum	79	77,5	75

Budsjettmodellen ble innført svært raskt uten at vi hadde mulighet til å gå nøye gjennom de ulike kriteriene som er lagt til grunn for fordelingen. Vi beklager blant annet at plansaker ikke er lagt inn som et kriterium, noe vi har tatt opp med Moderniseringsdepartementet ved flere anledninger i 2005.

Vi søker om overføring av vel 500 000 kroner fra 2005 til 2006. Dette skyldes to forhold: Vi startet 2005 med en overføring fra 2004 på vel 900 000 kroner grunnet oppgjør for avhending av en 10 års leiekontrakt for fylkeslegen. Vi har i løpet av 2005 hatt en usedvanlig høy sykelønnsrefusjon på ca 1 200 000 kroner. (Se kommentarer om sykefravær).

*Saksbehandlings-
tid og systematisk
sammenligning*

Integreringen av Fylkeslegen og Statens Utdanningskontor er fullført. Det nye embetet innebærer en mer tydelig, effektiv og samordnet regional stat. Vi er fortsatt sterkt kjerneoppgaverettet. Ivaretagelse av enkeltpersoners rettssikkerhet, herunder kort saksbehandlingstid, har høy prioritet. Vi har i 2005 fullt ut klart å holde de mål for saksbehandlingstid som departementene setter.

Personalpolitikk

Embetets personalpolitikk har blant annet som siktemål å medvirke til at den enkelte medarbeider kan bruke sin kompetanse, kunnskap og erfaring på en best mulig måte i ulike livsfaser fram til pensjonsalderen. Det skal gis mulighet for kompetanseheving som er nyttig for embetets nåværende og fremtidige arbeidsoppgaver og givende for den enkelte. De senere års økonomiske rammebetingelser for embetet har ikke muliggjort realisering av disse målsettinger fullt ut for alle deler av organisasjonen. Dette må imidlertid ikke forhindre at dette fortsatt må være et siktemål å styre etter.

Lønnspolitikk

Embetet reviderte den lokale lønnspolitikken fra 2003, og sluttførte dette arbeidet i september 2005.

*Systematisk
opplæring*

I tillegg til avdelingsvise opplæringsplaner, utarbeidet vi felles opplæringsplan for embetet. I tråd med denne gjennomførte vi blant annet temadag for alle ansatte med hovedvekt på informasjonsarbeid. Embetet har også hatt ansvar for et seminar om inkluderende arbeidsliv for administrasjonsavdelingene hos fylkesmannen i Rogaland, Telemark og Aust-Agder.

Kulturtiltak

Vi har egen "kulturgruppe" som disponerte velferdsmidlene for de ansatte, samt at arbeidsgiver la til et tilsvarende beløp til formålet. Det var god oppslutning om de 10 - 15 arrangementene som kulturgruppa gjennomførte. Arrangementenes sosiale karakter bidrar til at ansatte blir bedre kjent med hverandres ikke-profesjonelle sider, og øker samholdet i embetet.

Videre ble det i 2005 arrangert månedlige lunsjseminarer som også var godt besøkt. Ansvar for disse gikk på omgang mellom de ulike fagavdelinger, og hadde både et sosialt og faglig innhold, varierende fra gang til gang.

Sykefravær

Sykefraværet var fortsatt høyt i 2005. Dette skyldtes alvorlig sykdom med langvarig fravær hos flere høyt lønnede medarbeidere. Korttidsfraværet har gått ytterligere ned i løpet av 2005 og representerer ikke noe problem. Utviklingen i sykefraværet ble jevnlig tatt opp til vurdering i arbeidsmiljøutvalget og ledergruppen. Vi har av økonomiske grunner vært meget tilbakeholdende med å erstatte syke medarbeidere, noe som bare kan gjøres for kortere perioder.

Lærling

Embetet har ført en lærling i kontorlaget fram til bestått fagprøve i 2005. Vi har også hatt en hospitant i kontorlaget etter anmodning fra Oppfølgingstjenesten i videregående skole og aetat. Etter hospitering hos oss fikk vedkommende lærekontrakt i kontorlaget i en av kommunene.

Elektronisk dokument-utveksling og elektronisk signatur

For å forberede overgang til fullelektronisk arkiv valgte vi å innføre elektronisk saksbehandling fra 1. januar 2005, samtidig som vi fortsatt beholdt papirbasert arkiv. Overgangen til en papirløs hverdag ble fulgt opp med internopplæring med repetisjon av ulike funksjoner i ePhorte og aktiv veiledning av den enkelte saksbehandler. En slik trinnsvis innføring gav oss verdifulle erfaringer som vi har hatt stor nytte av i forberedelsene for innføring av fullelektronisk arkiv.

Geografiske informasjons-systemer

For å bedre tilgjengeligheten på kartdata, har embetet anskaffet Geodata Webklient. Sammen med ArcIMS gir dette mulighet for å knytte seg opp mot en rekke VMS-tjenester, samt å få enkel tilgang på ajourførte data gjennom Norge Digitalt samarbeidet. Det er gjort forberedelser til integrasjon av kartinnsynsløsningen og ePhorte.

Vi viser for øvrig til rapportens pkt. 2.1 og 2.7

Likestilling

Likestilling er et sentralt punkt i vår lokale personalpolitikk. Det er lagt vekt på følgende:

- Kvinner og menn skal gis like muligheter.
- Vi skal etterstrebe en balansert kjønnsfordeling i alle stillingsgrupper og avdelinger.
- Vi skal etterleve [Hoved-](#) og [tilpasningsavtalens](#) intensjoner om likestilling.

Nedenfor gis oversikter over antall ansatte hos Fylkesmannen i Aust-Agder fordelt på kjønn, stillingskategorier og lønnsnivå pr. 1.1. 2005 og pr. 1.1.2006:

Oversikt over ansatte fordelt på kjønn, stillingskategorier og lønnsnivå pr. 1.1. 2005:

	Alle ansatte		Sekretærnivå		Saksbehandlernivå		Ledere	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Antall	38	46	1	8	29	31	8	7
Andel i %	45,2	54,8	11,1	89,9	48,3	51,7	53,3	46,7
Snittlønn i ltr.	51,3	47,1	28	32,8	49,2	47,7	63,6	63,4
Differanse ltr	4,2		4,8		1,5		0,2	

Snittlønn i ltr. er ekskl. Fylkesmann på kontraktslønn

Oversikt over ansatte fordelt på kjønn, stillingskategorier og lønnsnivå pr. 1.1. 2006:

	Alle ansatte		Ledere		Øvrige	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Antall	37	43	8	7	30	32
Andel i %	46,3	53,7	53	47	48,4	51,6
Snittlønn i ltr.	52,3	48,7	64,5	65	49,3	45,5
Differanse i ltr.	3,6		0,5		3,8	

Snittlønn i ltr. er ekskl. Fylkesmann på kontraktslønn

I oversikten pr. 1.1.2006 har vi slått sammen tallene for sekretærnivå og saksbehandlernivå under rubrikken øvrige. Dette er gjort da det etter hvert synes noe kunstig å skille mellom disse nivåene. Alle ansatte i embetet har noe saksbehandling i sine oppgaver og er ansatt som førstesekretærer og oppover. Som kjent er førstesekretærer definert som saksbehandlere i Hovedtariffavtalen. Denne endringen i statistikkføringen gjør dessverre at det ikke er mulig å sammenlikne tallene for disse nivåene fra 2005 til 2006. Likevel viser oversikten at differensen i lønnsnivå mellom kvinner og menn for embetet totalt er gått ned i løpet av året fra 4,2 til 3,8 lønnstrinn. Samtidig er snittlønn for kvinnelige ledere (eks. fylkesmannen) nå høyere enn for mannlige ledere.

Fordeling av kvinner og menn på avdeling pr 1.1. 2006:

Avdeling	Antall kvinner	Antall menn	Sum
Ledelsen		2	2
Same	1	1	2
Adme	13	4	17
Beredskapsavdelingen	1	4	5
Justis- og byggesaksavdelingen	0	3	3
Landbruksavdelingen	3	8	11
Miljøvern avdelingen	6	7	13
Sosial- og helseavdelingen	9	4	13
Utdannings- og familieavdelingen	10	4	14
Sum personer	43	37	80

Det fremgår av oversiktene at kjønnsfordelingen totalt i embetet må anses som meget tilfredsstillende. Også på ledernivå er totalfordelingen god. Av 7 avdelingsdirektører er 3 kvinner, og av 15 ledere totalt er 8 kvinner. Regjeringen har som mål 40 % kvinneandel i statlige lederstillinger innen 1.7. 2006. Fylkesmannen i Aust-Agder har etter foranstående 47 % kvinnelige ledere pr 31.12.2005.

Kjønnsfordelingen varierer likevel betydelig mellom avdelingene. Eksempelvis har administrativ enhet, sosial- og helseavdelingen, samt utdannings- og familieavdelingen et klart mannsunderskudd, mens landbruksavdelingen, justis- og byggesaksavdelingen samt beredskapsavdelingen har tilsvarende kvinneunderskudd. Grunnet liten turnover i embetet, er det vanskelig å gjøre noe med dette på kort sikt. Gledelig er det imidlertid at den tidligere mannsdominerte miljøvern avdelingen nå har balanse i kjønns sammensetningen.

Det vises for øvrig til rapportering om likestillingsarbeid under kap. 3, resultatområde 49.

Grønn stat

På innkjøpssiden er Grønn stat ivaretatt ved deltakelse i innkjøpssamarbeidet Agder IKS (interkommunalt innkjøpssamarbeid). Når det gjelder forbruk (av blant annet elektrisk kraft og papir) og avfallshåndtering, er dette en del av de tjenester vi kjøper av huseier – Aust-Agder Fylkeskommune. Målsettingene innenfor Grønn stat er tatt opp med huseier i 2005.

*Fylkesmannens
profilering av
embetet.*

Fylkesmannen legger stor vekt på å være synlig til stede og representere staten på en god og profilert måte, jfr. fylkesmannsinstruksen. Vi har et meget omfattende nettverk, sett av møteplasser og aktiviteter som er nærmere beskrevet i årsrapporten.

For året 2005 vil vi spesielt fremheve at vi hadde besøk av HKH Kronprins Haakon for åpning av Arendal nye Kultur- og Rådhus. Vi hadde også et 2 dagers besøk av hele Høyesterett med dommere og administrasjon. Vi ønsket å presentere Aust-Agder som et fylke med maritim tradisjon og nyskaping, og besøkte bl.a. Uglands Rederi i Grimstad og GARD og GRID i Arendal.

Vi hadde høsten 2005 også besøk av Sivilombudsmannen og flere av hans medarbeidere. Vi hadde en omfattende gjennomgang av rettssikkerhetsutfordringer på fylkesmannens ulike saksområder. Dette ga juridisk inspirasjon som vi verdsetter høyt.

Fylkesmannen har gjennom året deltatt ved en rekke begivenheter, åpninger og markeringer av ulik karakter over hele fylket. Særlig har utdeling av ordener og utmerkelser til innbyggere i fylket vært mediafokuset.

2. SENTRALE POLITISKE FØRINGER

2.1 Modernisering av offentlig sektor

Fylkesmannen i Aust-Agder har også i 2005 arbeidet mye med omstilling av offentlig sektor. Vårt perspektiv på dette er langsiktig og innebærer "mange små skritt i riktig retning". Dette har over tid gitt gode resultater.

I moderniseringsarbeidet internt i embetet har vi hatt fokus på elektronisk informasjon, elektronisk saksbehandling, tilrettelegging av infrastruktur og innkjøp av IKT-utstyr slik at vi er i stand til å ta i bruk elektroniske tjenester når de etter hvert legges ut fra sentralt hold.

Internt

Vi har i 2005 utarbeidet ny informasjonsstrategi. Vi gjennomførte høsten 2005 et felles embetsseminar med vekt på bevissthet og nyskaping for elektronisk nyhetsformidling. Media er en ivrig bruker av nyhetene på vår hjemmeside. Dette bidrar til en god og ressurseffektiv ekstern mediedekning. Vårt intranett er videreutviklet i 2005 og fungerer godt som intern informasjonskanal både for tematisk stoff, instruksverk og som formidler av små og store "nyheter" i embetet. Vi har i løpet av året nådd målsettingen om å erstatte e-post som intern kommunikasjonskanal med intranettet.

I kommunene

Vi har også i 2005 hatt utstrakt samarbeid med Fylkesmannen i Vest-Agder og KS Agder om moderniseringsarbeidet. Det har vært avholdt særskilte "moderniseringsmøter" med flere kommuner. Omstilling er også et gjennomgående tema på de overordnede møter mellom kommuneledelsen og fylkesmannens ledergruppe.

Arbeidet i, og interessen for, effektiviseringsnettverkene er redusert etter at kommunene selv må finansiere deltakelsen. Vi har bidratt med økonomiske og faglige analyser innen barnehage, utdanning og sosial- og helse. Fylkesmannen har i 2005 brukt 14,4 % av skjønnsmidlene til spesielle prosjekter. Dette har gitt kommunene motivasjon for nytenkning og modernisering. Kommunene presenterer sine prosjekter overfor fylkesmannen 2 ganger årlig. Midlene gir målrettede resultater. Et eksempel er Knutepunkt Sørlandet sitt FRES-prosjekt som har stor tilslutning, og som i inneværende år også søker om nasjonale prosjektmidler.

Sluttrapport fra kommunestrukturprosjektet på Agder ble fremlagt i juni 2005. Embetsledelsen har deltatt i prosjektgruppen. Prosessen har ikke ført til endringer i dagens kommunestruktur, men enkelte kommuner har åpnet for sammenslutning på senere tidspunkt.

Arbeidet med fylkessammenslutning mellom Aust- og Vest-Agder ble av fylkestingene stilt i bero våren 2005. Dette arbeidet har derfor i 2005 vært mindre ressurskrevende enn i 2004.

Fylkesmannen har i 2005 funnet frem til en hensiktsmessig arbeidsform for arbeidet med Ny arbeids- og velferdsforvaltning.

Regional stat

Våre faste statlige etatsjefsmøter gir god effekt for å motvirke en sektorisert stat. Vi holdt 4 slike møter i 2005; 3 ordinære og ett spesielt for statlige etater med 5-fylkesansvar. Vi har behandlet særskilt spørsmålet om samarbeid mellom offentlig forvaltning og næringslivet og kommunenes aktuelle rammebetingelser og utfordringer. Evje og Hornnes kommune var vertskap for ett etatsjefsmøte der kommunens omstillingsarbeid ble presentert. I felles møte med statsetatene i Vest-Agder ble den demografiske utviklingen på Agder samt beredskap for kraftforsyningen til landsdelen satt på dagsorden.

Vi makter å ivareta samordningsfunksjonen etter at en rekke statlige etater har endret geografisk ansvarsområde. Vi vil dempe forestillingen om de ulemper endringene har medført.

Universell utforming

Universell utforming er en av tre grunnleggende verdier som hele fylkesplanen (2004 – 2007) uttrykkelig bygger på. Fylkesmannen samarbeider aktivt med bl.a. fylkeskommunen og kommunene om utforming og oppfølging av planen. Vi er "medeier" av flere av de aktuelle fagområdene som berøres av kravet om universell utforming. Innholdsformidling og stimuleringen av kommunene foregår som del av kommunedialogen, ved rådgivning og veiledning og ved enkeltsaksbehandling. Risør kommune er utpekt som pilotkommune med spesiell fokus på universell utforming i forhold til kulturverninteresser. Fylkesmannen følger opp dette i samarbeid med kommunen.

Vi er godt i gang med modernisering av landbrukspolitikken og viser til rapportering under pkt. 2.8.

2.2 Samordning og veiledning

Regional stat

Vi viser til det som er sagt under pkt. 2.1. Fylkesmannens samordning av regional stat inkluderer også Helsetilsynet, Mattilsynet og Arbeidstilsynet. Alle disse er aktive bidragsytere i en helhetlig tilnærning til kommunene.

Kommunene

Vi gjennomførte i 2005 i samsvar med Aust-Agder-modellen spesielle samordningsmøter med 5 av fylkets 15 kommuner. Tema for møtene var kommunenes politiske og økonomiske handlingsrom sett i forhold til gjennomføring av statlig politikk. Det ble sterkt fokusert på lovlighetsgrensene for kommunale ytelser, særlig innenfor sosialtjenester, helse og utdanning. KOSTRA-analyser ble brukt aktivt i forberedelsen og gjennomføring av møtene.

I kystkommunene kom arealforvaltning og byggesaksbehandling i fokus. Disse dialogmøtene verdsettes høyt av kommunene.

Vi legger stor vekt på informasjon og veiledning om lovanvendelse og saksbehandling. Dette arbeidet må skje kontinuerlig, bl.a. på grunn av endringer i bemanningen i kommunene.

For å sikre oss en bedre bakgrunn bl.a. for hvordan vi bør drive veiledningsarbeidet, gjennomfører vi en enkel brukerundersøkelse mot kommunene hvert 2. år. Ved 2005-undersøkelsen fikk kurs og fagsamlinger og direkte kontakt med saksbehandler høyest score. Tilbakemeldingene var ellers generelt gode, til dels meget gode. Enkeltsvarene blir brukt aktivt for ytterligere kvalitetsutvikling.

Erfaringsutveksling mellom kommunene settes på dagsorden bl.a. i årlige ordfører- og rådmannsmøter. Slik utveksling er ellers en viktig del av moderniseringsarbeidet og effektivitetsnettverkene.

Vi har avholdt informasjonsmøter om kommuneproposisjonen (mai) og statsbudsjettet (oktober). Det er ellers løpende kontakt mellom fylkesmannens økonomirådgiver og kommunene. Vi har ingen kommuner på ROBEK etter at Lillesand ble tatt ut av registeret tidlig på høsten 2005. Kommuneøkonomien i fylket er gjennomgående meget stram. 7 av 15 kommuner er avhengig av aksjeutbytte fra Agder Energi AS for å gå i balanse, mens ytterligere 2 får underskuddet vesentlig redusert.

Vi deltar i flere regionale partnerskap for utvikling i fylket. Samarbeidet om næringsutvikling mellom fylkeskommunen, Innovasjon Norge og landbruksavdelingen fungerer tilfredsstillende.

Samarbeidet med Vest-Agder om styrking av folkehelsearbeidet er videreutviklet i 2005. Fylkesmannen i Aust-Agder har i 2005 utarbeidet strategidokument for vårt arbeid med folkehelse. Dokumentet viser særlig hvordan de enkelte avdelinger kan bidra til folkehelsearbeidet. 18 kommuner i de to Agderfylkene er med i partnerskapet. 80 % av innbyggerne i Aust-Agder er med. I 2005 er arbeidet med infrastrukturen videreutviklet. I tillegg er det arbeidet med faglige nettverk.

2.3 Velferd, helse og personrettet tjenesteyting

For 2005 var kravet til Helsetilsynet i fylket 13 systemrevisjoner med helsetjenesten. Fylkesmannen hadde krav om 7 systemrevisjoner etter sosialtjenesteloven. Det ble gjennomført 15 systemrevisjoner innen helseområdet, 12 med kommunehelsetjenesten og 2 i andre virksomheter. 7 systemrevisjoner ble gjennomført innen sosialområdet. I tillegg ble det gjennomført et virksomhetstilsyn i privat virksomhet etter begge lovverkene. Det er gjennomført fellestilsyn etter sosial- og helselovgivningen i flere egeninitierte tilsyn med tema tildeling av tjenester innen pleie- og omsorgstjenesten. Vi har hatt full måloppnåelse på dette punktet.

Tilsynsvirksomhet

	<p>Landsomfattende tilsyn med kommunale sosial- og helsetjenester til brukere med langvarige og sammensatte behov er gjennomført etter oppdraget. Det samme gjelder landsomfattende tilsyn med rettssikkerheten ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemming. Som egeninitierte tilsyn vil fylkesmannen særlig fremheve Helsetilsynets tilsyn i 5 kommuner med helsemessig og sosial beredskap i samarbeid med embetets beredskapsavdeling.</p>
	<p>Av de viktigste funnene ved tilsyn nevnes manglende overholdelse av forvaltningslovens bestemmelser ved vedtak etter kommunehelsetjenesteloven og forskrift om disponering av kontantytelser ved opphold i institusjon, noe som svekker brukers rettssikkerhet. Videre har tilsyn med helsemessig og sosial beredskap avdekket lite funksjonelle planer i flere kommuner, med mangelfulle ROS-analyser, og de er i liten grad øvet. Samtlige rapporter ligger på www.helsetilsynet.no. For mer detaljerte opplysninger, vises til denne hjemmesiden og senere kapittel om måloppnåelse.</p>
	<p>Det er kun en rusinstitusjon i fylket som har vært i drift hele året. Ett tiltak ble lagt ned 4.mai 2005. I desember 2005 ble Fylkesmannen kjent med at det var etablert et nytt tiltak. Det er gjennomført 2 tilsyn ved rusinstitusjoner. Usikkerhet rundt etableringer/videreføringer har bidratt til at nedlagt / nyopprettet institusjon ennå ikke er besøkt. Det ble ikke påpekt særlige forhold ved tilsynsbesøkene.</p>
<p><i>Opptappingsplanen for psykisk helse</i></p>	<p>Formidling av statlig politikk og kunnskap om status i kommunene er ivarettatt gjennom kommunebesøk til alle kommunene. Det foreligger egen rapport fra hvert besøk, samt konklusjoner som er sendt Sosial- og helsedirektoratet særskilt. Kartleggingen har gitt god bakgrunn for særlig oppfølging av enkeltkommuner på ulike felt. Samtlige kommuner har rutiner for utarbeidelse av Individuell plan. Fokus i 2005 har særlig vært etablering av gode samarbeidsrutiner mellom spesialisthelsetjenesten og kommunene. Kontaktpersoner i kommunene har vært fulgt opp med nettverkssamlinger. Statstilskudd er utbetalt i henhold til gitte frister, og nødvendig dokumentasjon er sikret før utbetaling.</p>
<p><i>Helsetjenester til innsatte i fengsler, og flykninger og asylsøkere</i></p>	<p>Tjenestetilbudet følges opp gjennom dialog med kommunene og gjennom tilsynssaker. Helsetilsynet hadde 1 klage på tilbudet til innsatt til behandling i 2005. Det ble ikke gitt medhold i klagen.</p>
<p><i>Faglige retningslinjer for svangerskapsomsorgen</i></p>	<p>Fylkesmannen har satt dette temaet på dagsordenen i 2005 i konferanse for ledende helsesøstre. Vi arrangerer en egen dagskonferanse om dette temaet i mars 2006.</p>
<p><i>Toårig program rettet mot kommunalt ansatte, spesielt knyttet til tilrettelegging av det kommunale tjenestetilbudet til barn med nedsatt funksjonsevne og deres familier. (TAKT)</i></p>	<p>Fylkesmannen har fulgt opp de oppdrag som har kommet fra Sosial- og helsedirektoratet på området. Vi har prioritert kartlegging av kunnskap innen saksbehandling i pleie- og omsorgssektoren ved 3 regionmøter og arrangert to dagers konferanse med tema saksbehandling og dokumentasjonsplikt. Bl.a. etter anbefaling fra Fylkesmannen er det etablert videreutdanning i organisering og veiledning av støttekontakter, avlastere og frivillige. Her er Høyskolen i Bergen faglig ansvarlig og ett av tre studier er geografisk plassert ved Høyskolen i Agder, avd. Arendal. Fylkesmannen er med i referansegruppe. Fylkesmannen har hatt flere møter/kontakt med en lokal foreldregruppe sammen med Fylkestyngdedirektøren.</p>

	<p>Gruppen ønsker å iverksette et prosjekt for bedre koordinering av tjenester til foreldre/familier med sterkt funksjonshemmede barn. Søknad om økonomisk støtte vurderes for tiden i Sosial- og helsedirektoratet.</p>
<i>S@mspill 2007</i>	<p>Det er ikke kommet initiativ fra Sosial- og helsedirektoratet vedrørende denne satsingen utover embetsoppdraget. Fylkesmannen er likevel kjent med at det pågår forsøksvirksomhet mellom flere kommuner og Sørlandets Sykehus, Arendal for bedre elektronisk kommunikasjon av pasientopplysninger. Prosjektet ble tildelt kr. 50.000 av Fylkesmannens skjønnstilsudd i 2005.</p>
<i>Rekrutteringsplanen for helse- og sosialpersonell</i>	<p>Fylkesmannen har i 2005 forvaltet og tildelt kompetansemidler etter søknader fra kommunene. Fylkesmannens initiativ med regionalisering for å kartlegge felles kompetansebehov og arrangering av kompetansetiltak er videreført i 2005. Dette har medført bedre utnyttelse av midlene og bedre erfaringsoverføring/kommunikasjon kommunene imellom.</p> <p>Fylkesmannen har innhentet rapporteringer fra kommunene om behov for personell/erstatningsbehov og presentert dette for kommunene og i media. Fylkesmannen er med i styringsgruppe for "Tiltak 9" der prosjektleder er tilknyttet Sørlandets Sykehus, Arendal. Prosjektet skal komme med forslag til bedre ivaretagelse av de kompetansebehov som den kommunale pleie- og omsorgstjenesten har, og som spesialisthelsetjenesten har ansvar for å iverksette.</p>
<i>Lokale og regionale partnerskap for folkehelse</i>	<p>Fylkesmannen har oppfylt oppdraget ved å delta aktivt i partnerskap for folkehelsen ("Folkehelse i Agder"). I første fase har mye tid gått med til å bygge opp infrastruktur lokalt og samarbeid med ulike folkehelseaktører. Det er skapt gode møteplasser for utveksling av erfaringer og inspirasjon, forandring i politiske og administrative miljøer og bidrag for å gi folkehelsebegrepet et innhold. Fylkesmannen har bidratt med fordeling av tilskuddsmidler.</p> <p>En sentral oppgave er medvirkning i fylkesmannens planforum for å sikre at folkehelsehensyn blir ivare tatt i planlegging generelt og arealforvaltning spesielt. I flere av fylkesmannens kommunemøter (Aust Agder modellen) har folkehelseperspektivet i kommuneplanarbeidet vært framhevet. En kommune har valgt dette perspektivet som sitt hovedmål for neste kommuneplanperiode. Temaet har også vært presentert på ordfører- og rådmannsmøter i 2005.</p> <p>Internt har Fylkesmannen utarbeidet og iverksatt strategiplan for embetets folkehelsearbeid der samtlige avdelinger bidrar.</p>
	<p>Fylkesmannen saksbehandler søknader om aktivitetsmidler til lokalt folkehelsearbeid, deltar i dialogmøter og med foredrag etter forespørsel. 10 skoler mottok midler fra prosjekt: "Tilrettelegging for økt fysisk aktivitet og gode rammer for skolemåltider". Det er arrangert 2 nettverkssamlinger med erfaringsoverføring for disse og andre interesserte skoler med god oppslutning.</p> <p>Fylket har 10 aktive røykesluttinstruktører som jevnlig holder kurs. Alle legene er tilbudt kurs i implementering av "Retningslinjer for røykeavvenning i primærhelsetjenesten". Høyskolen i Agder har gjennomført kartleggingsstudie på oppdrag fra FM om gravides røykevaner i fylket.</p>
<i>Samordning av Aetat, trygdeetat og sosialtjenesten</i>	<p>Fylkesmannen har tatt initiativ til, og leder en samordningsgruppe som møtes ca 1 gang i måneden. Fylkesmannen deltar på arenaer hvor Aetat og Trygdeetat møter kommunene for å blant annet stimulere til gode prosesser og avdekke kompetansebehov i kommunene.</p>

<i>Introduksjonsloven</i>	<p>Fylkesmannen har deltatt på informasjonsmøter i regi av daværende KRD og UDI angående introduksjonsloven og nasjonalt registreringssystem. I møter med 2 kommuner er det gitt informasjon og veiledning i introduksjonsloven. Det ble lagt særskilt vekt på den nye utbetalingsordningen og overgangsordningen samt hvilken betydning dette får for kommunene, jf H 20-05. Fylkesmannen har deltatt og i regionalt nettverk med UDI, videre i interkommunalt nettverk i fylket.</p>
<i>Utdanning</i>	<p>2.4 Oppvekst og utdanning</p> <p>I embetsoppdraget fra UFD for 2005 var tilsyn et hovedsatsingsområde på utdanningsfeltet. Fylkesmannen har også i 2005 lagt ned et betydelig arbeid med å systematisere og gjennomføre tilsynsarbeidet mot kommunesektoren og andre aktører innen utdanning. Utdanningsdirektoratet gjennomførte en skolering i systemrevisjonsmetoden høsten 2005, her hadde vi 2 deltagere.</p>
<i>Tilsyn</i>	<p>Vi har arbeidet med tilsyn ut fra to hovedmodeller: en systemrevisjonsmodell og en dialogbasert modell. Det er i alt gjennomført tilsyn i 5 kommuner på ulike områder. Videre er det gjennomført tilsyn med fylkeskommunens institusjonsundervisning. Tilsynene ble gjennomført etter ulike modeller, med ulikt omfang og ulike temaer. Det er gjennomført tilsyn med 6 av de 8 frittstående grunnskolene, tilsyn om gruppestørrelse etter oppdrag fra UDIR og økonomisk ettersyn med de 2 folkehøgskolene.</p>
<i>Klagebehandling</i>	<p>Tilsynene med kommunene etter systemrevisjonsmetoden resulterte i følgende pålegg: En kommune fikk pålegg om å sørge for forsvarlige rutiner i saker vedrørende opplæringslovens kap 5. og det ble gitt fire merknader. Til den andre kommunen ble det gitt fire merknader. Tilsynet angående gruppestørrelse avdekket at feilrapportering var årsak til det ble registrert for stor gruppestørrelse. Ett tilsyn vil bli fulgt opp med ytterligere tilsynsaktivitet i 2006. De øvrige tilsynene ble gjennomført etter dialogbasert metode. Her ble det følgelig ikke gitt pålegg eller merknader.</p> <p>Tilsynet med de frittstående skolene var ikke etter systemrevisjonsmetoden. Tilsynet avdekket ulike mangler, de var av en slik art at fylkesmannen uttrykte forventning om at manglene ble rettet opp. Manglene dreide seg for 3 skoler om ordensreglement, for 3 skoler om inntaksreglement, for 5 skoler om regnskap, (herunder fordeling av utgifter skole, SFO, eier), for 1 skole om lærernes kompetanse, for 1 skole om godkjenning av læreplaner, for 1 skole feil ved styrerepresentasjon og for 1 skole dokumenter angående godkjenning av lokaler.</p> <p>I Aust-Agder var det i 2005 få klager innen utdanningsområdet, se tabell under resultatområde 31. Klageomfanget kan ha ulike forklaringer, bla. at tjenestene oppfyller brukernes forventninger eller at det informeres mangelfullt om rettigheter og klageadgang. Fylkesmannen følger opp dette i veiledning og tilsynssammenheng.</p>
<i>Kvalitetsutvikling</i>	<p>Et annet hovedområde var oppdraget knyttet til nasjonalt kvalitetsvurderingssystem herunder nasjonale prøver og skoleporten.no. Vi har lagt ned et betydelig arbeid med informasjon og veiledning til skoleeier, skolering av ekspertvurdererne og av lærere generelt. Det er informert i ulike fora og på ulike måter; i møter med rådmenn og ordførere, i møter med skolefaglig ansvarlige i kommunene, på e-post, telefoner m.m. Sentralt i vårt arbeid med Kunnskapsløftet har vært etablering av referansegrupper under læreplaner, informasjon og koordinering av kompetanseutviklingstiltak.</p>

<i>Lærende nettverk</i>	Fylkesmennene i begge Agderfylkene har i fellesskap og i samarbeid med høgskolen i Agder, koordinert og driftet prosjektet Lærende nettverk. 11 skoler, 6 fra AA og 5 fra VA har deltatt. Det er gjennomført 4 større samlinger med skolene og HiA.
<i>Tilskudd</i>	Fylkesmannen har i 2005 fordelt midler til kompetanseutvikling, utbetalt tilskudd til fremmedspråklig undervisning og tilskudd til leirskoleopplæring
<i>Eksamens- avvikling</i>	Fylkesmannen har gjennomført arbeidet med eksamensavvikling i henhold til oppdrag. Vi har samarbeidet aktivt med utdanningsdirektoratet og bidratt til iverksetting og gjennomføring av prosjektet Digital skolehverdag. Oppgavene på utdanningsfeltet er utført i henhold til oppdrag. Knappe ressurser har imidlertid medført en nedprioritering av aktiviteten innen utviklingsarbeid. Det har vært større etterspørsel etter bistand fra fylkesmannen innen voksenopplæring enn det fylkesmannen har hatt ressurser til å yte.
<i>Barnehage</i>	Aust-Agder hadde 4 754 barn i barnehage per 31.12.2005. En økning på ca. 3 % fra året før. Det er størst økning i kategorien 41 timer eller mer, og deretter i de to neste oppholdskategoriene. De laveste oppholdskategoriene hadde totalt sett en klar nedgang.
<i>Informasjon til kommuner og private</i>	Det er fortsatt stort behov for veiledning og informasjon, både til kommuner og private barnehageeiere. Vi har imøtekommet et stort informasjonsbehov knyttet til gjennomføringen av barnehagereformen, både ved hyppige utsendelser av informasjon gjennom e-post og i møter med kommunenes administrative og politisk ansvarlige
<i>Samarbeid med Husbanken</i>	Fylkesmannen i Aust-Agder har koordineringsansvar for samarbeid mellom Husbanken og regionens 3 fylker. I 2005 har vi hatt møter med Husbanken og et møte der en stor kommune fra hvert av fylkene i regionen deltok. Det ble klart at kommunenes behov hadde endret seg den siste tiden. Kommunene er nå klar over kravet om full behovsdekning, og arbeider aktivt for å oppnå dette så raskt som mulig. De presiserer at full utbygging ikke kan oppnås før det settes endelig tidspunkt for maksimalpris trinn II på det nivået det var tenkt i utgangspunktet.
<i>Utviklingstiltak</i>	Kommunene er fordelt i tre nettverk som har fått tildelt til sammen kr 218 900 til utviklingstiltak på barnehageområdet. Nettverkene har gjennomført en rekke kurs for barnehagene i sin region.
<i>Likestilling</i>	Det arbeides for å rekruttere og ikke minst beholde, menn i barnehagene, (MIB). Fylkesmannen i Aust-Agder bidro i 2005 med kr 30 000 til MIB-arbeid og andre likestillingstiltak. Det har vært regionsamlinger for MIB-kontakter der vår kontakt i Aust-Agder deltok. Tilskuddsforvaltningen er gjennomført etter planen. Fylkesmannen har veiledet kommuner og private eiere i likeverdig behandling. Det har ikke vært klager etter Barnehageloven i 2005.
<i>Barnevern</i>	Fylkesmannen har i 2005 fulgt opp kommuner som har oversittet fristene for gjennomgang av meldinger og undersøkelser i lov om barneverntjenester.

Tilsyn

Fylkesmannen ga i 2005 Grimstad kommune en bot på kr 80000 for gjentatte oversittelser av frister i undersøkelsessaker.

Fylkesmannen gjennomførte systemrevisjoner med barneverntjenestene i Bygland, Evje og Tvedestrand. Dette var ledd i et landsomfattende tilsyn initiert av Barne og familiedepartementet.

Det ble avdekket 2 avvik i Bygland. Disse er rettet opp innen utgangen av året.

Fylkesmannen i Aust-Agder har også i år oppfylt kravene til tilsyn, både individtilsyn og systemrevisjonstilsyn.

I forbindelse med tilsyn i private og offentlige barnevernsinstitusjoner, har fylkesmannen inkludert spørsmål knyttet til opplæring for barn og unge i disse institusjonene.

2.5 Regional planlegging og arealpolitikk

Politikkformidling

Aktivt arbeid med formidling av statlig politikk og forventinger overfor fylkeskommunen og kommunene gir gode resultater.

Fylkesplanen ble vedtatt i 2003 og embetet er med i mange oppfølgende grupper og fora. Fylkesdelplanprosess for kystsonen ble nevnt i årsmeldingen i fjor, og arbeidet med denne går fremover. Embetet har bedt om at en egen fylkesdelplan innen friluftsliv skal påbegynnes som meldt i fylkesplanen. Overfor kommunene formidles statlig politikk i hovedsak gjennom kommuneplanprosesser og reguleringsplaner. Behandling av dispensasjoner etter pbl og embetets klagepraksis, har også mye å si for hvordan statlig politikk forstås og følges opp. Internt i embetet deltar alle avdelingene i et "planforum" som samkjører utspill mot kommunene og ivaretar de ulike samfunnsinteressene. Ut over dette formidles statlig politikk i egne møter mot politikere og kommuneadministrasjonene.

Oppfølging av planer – dispensasjoner

Balansegangen mellom å ta hensyn til kommunalt selvstyre og å formidle og i vareta nasjonal politikk er vanskelig, særlig knyttet til sterke utbyggingsønsker i strandsonen og høgjellet. Det er også en tendens blant mange lokalpolitikere til å fravike kommuneplanens intensjoner i LNF-områdene ved å imøtekomme dispensasjoner, fremfor å styre etter vedtatt plan. Ressursmessig betyr dette at det brukes betydelige ressurser på dispensasjonsbehandling, mens vedtatte planer får mindre betydning. Strandsoneforvaltning er det mest ressurskrevende fagområde, både innenfor resultatområde 9 og også generelt innenfor alle miljøvernets resultatområder.

Miljøvernavdelingen i Aust-Agder er sekretær for kystsonenettverket for fylkene mellom Østfold og Vest-Agder.

Hyttebygging rundt ferskvann i innlandet med påfølgende privatisering av strandsonen øker. Vi mangler sterke signaler/hjemler til å håndtere dette.

Type saker/antall	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Reg.planer (melding + høring)	140	152	163	148	206	191
Bebyggelsesplaner (melding + høring)	12	20	19	19	15	*
Kommuneplaner	5	5	5	4	3	*
Kommunedelplaner	10	4	4	5	9	*
Disp. uttalelser	Ca 250	308	283	250	345	423
Disp. vedtak	Ca 200 4 klager	Ca 250 17 klager	319 9 klager	374 5 klager	324 12 klager	435 21 klager

* I statistikken har vi avsluttet separate statistikker til fordel for ePhorte som kilde. Noen kategorier har vi da utelatt.

Friluftsliv

Friluftslivsinteressene er godt ivaretatt, gjennom en rekke sikringstiltak i strandsonen og øyene utenfor. Sikringstiltak for friluftslivet og tilretteleggingstiltak er også iverksatt i innlandskommunene, særlig knyttet til vassdrag, men i mindre målestokk. Med tanke på å redusere tap av biologisk mangfold og å unngå fragmentering av viktige arealer, vil vi særlig peke på få styringsmuligheter og svakt regelverk når det gjelder nedbygging av INON-områder. Dette er et problem og har også blitt påpekt i tidligere årsrapporter. Av de andre forholdene som tildelingsbrevet eksplisitt nevner, biologisk mangfold, støy, luftkvalitet og forhold for barn og unge, arbeides det jevnt, uten at vi har ressurser til å prioritere noe tema spesielt.

Jordvern

Jordbruksarealene er under press i Aust-Agder, spesielt i kystkommunene. Ved aktiv deltakelse i prosessene etter Plan- og bygningsloven har vi kommet med innspill fra landbruk i en tidlig planfase for å hindre større arealkonflikter. Fylkesmannens vurdering er at kommunene i stor grad har tatt hensyn til jordverninteressene i etterkant av disse innspillene. Det har ikke vært noen store saker i fylket om omdisponering av viktige landbruksarealer i 2005.

Fylkesmannen har vært en aktiv pådriver overfor kommunene for å få i gang arbeidet med klassifisering av jordbruksarealene i tilknytning til prosessen med utarbeidelse av kommuneplan.

*Klagesaks-
behandling*

Som en oppfølging av den nasjonale konferansen "Kampen om arealene" arrangerte fylkesmannen i mars et seminar for politisk og administrativ ledelse i kommunene. Veileder for avgrensning av kjerneområder for landbruk er presentert for kommunene på et eget møte.

Antall mottatte klagesaker etter plan- og bygningsloven totalt (også byggesaksdelen) er relativt stort i Aust-Agder (ca. 180 saker i 2005). Sakene er sterkt prioritert og vi har overholdt krav om saksbehandlingsstid på maksimum 3 mnd.

Fylkesmannen har i klagesaker etter plan- og bygningsloven lagt særlig vekt på estetikk, helse, miljø, tilgjengelighet og sikkerhet. Saker hvor klagen er gitt oppsettende rettsvirkning, er behandlet i løpet av 6 uker fra mottakelsen. Det er tale om relativt få saker i 2005.

Helse

God planlegging er viktig for det forebyggende helsearbeidet. Det er et mål å ivareta helsehensynet i planleggingen generelt og i arealforvaltningen spesielt. Koplingen bedre planlegging for bedre folkehelse er en nasjonal satsing,

For Aust-Agder ble helseaspektet i plansaker virkelig satt på kartet ved Fylkesmannens innsigelse til bygging av Post- og teletilsynets kontorbygg på Tingsaker strand i Lillesand kommune. Her ønsket kommunen å bygge i strandsonen, i et bynært rekreasjons- og turområde som i tillegg var definert som LNF område i kommuneplanen. Fylkesmannen fremmet innsigelse på bakgrunn av både landbruks, miljø- og helsehensyn. Trolig er det første gang folkehelse er tatt med i en slik sammenheng her til lands.

2.6 Naturressursforvaltning

Fylkesmannen har en god og relevant dialog med kommunene. Det er utviklet en rekke samlinger, kurs og møter der kommunene har vært målgruppe. I arbeidet med regionalt miljøprogram har fylkesmannen involvert kommunene i utvelgelsen av de viktigste kulturlandskapsområdene.

<i>Verneplanarbeid</i>	<p>En forvaltningsplan er ferdig godkjent i 2005; forvaltningsplan for Raet landskapsvernområde. Av verneplanarbeider som er nevnt i tildelingsbrevet, er det skogvern som har vært viktig i Aust-Agder i 2005. Vi har gjennomført utvidet vern av statsskogeierdom og har aktivt arbeidet med ca 10 frivillige verneprosjekter som antagelig vil bli vernet i 2006. De andre vernesakene som nevnes, er enten uaktuelle for Aust-Agder, eller vi mangler sentrale utspill.</p> <p>Vi har ingen nasjonale lakseelver eller laksefjorder. Vi følger opp overvåkingsprogrammet for G. salaris.</p>
<i>Rovviltforvaltning</i>	<p>Den regionale rovviltnemnda er etablert med FM i Buskerud som sekretariat. I Aust-Agder har det gamle rovdyrutvalget fungert som et diskusjonsforum for fylkets representant i den regionale nemnda. Samordningen av landbrukspolitiske og miljøpolitiske virkemidler er god innenfor de rammer vi disponerer. Blant annet er et prosjekt med dødelighetssendere på lam gjennomført i Bygland, hvor vi har hatt til dels store tap av sau de siste årene.</p>
<i>Villrein og Samfunn</i>	<p>ViSa rapporten er mottatt, og vi har fulgt opp hovedkonklusjonene i diverse sammenhenger, ikke minst i plan- og dispensasjonssammenheng. Fylkesmennene i Telemark, Rogaland, Vest- og Aust-Agder har tatt initiativ til et større innspill til DN/MD om sammenslåing av to villreindistrikter i Sør-Norge for å heve statusen til villreinområdene på østsiden av Setesdalen. Fylkesmannen vil gi honnør til Miljøverndepartementet for klare og gode retningslinjer for villreinpolitikken, og at ViSa-rapporten så rask ble fulgt opp i Rikets miljøtilstand, St.m 21, 2004-2005.</p>
<i>Naturopsyn</i>	<p>Samarbeidet med SNO er godt. Midlene til verneområder og friluftsområder som nevnes spesifikt i tildelingsbrevet, er blitt fordelt mellom etatene uten problemer med utgangspunkt i egne bestillingsmøter. I samarbeid med fylkesmannen i Vest-Agder, SNO og fylkesmannen i Aust-Agder er det opprettet en egen edellauvskoggruppe. Gruppen har arbeidet fram konkrete skjøtselstiltak i de mest publikumsnære edellauvskogene som er vernet. Vi viser for øvrig til egne rapporterings- og bestillingsrutiner.</p>
<i>Forurensede sedimenter</i>	<p>I arbeidet med forurensede sedimenter kom vi i mål i 2005 med egen tiltaksplan for Arendals havneområder. De to andre lokalitetene vil bli fulgt opp i 2006 etter anvisning fra SFT. For forurenset grunn er målet for tiltaksplaner for B-lokaliteter nådd i 2005.</p>
<i>Tilsyn</i>	<p>Vi har deltatt i landsomfattende tilsynsaksjoner på forurensingssektoren som planlagt. Vi har økt innsatsen i forhold til 2004, men er enda ikke kommet opp på nivået som kreves av SFT. Egeninitierte tilsyn kan ikke prioriteres pga av ressursituasjonen.</p>
<i>Vanndirektivet</i>	<p>Arbeidet med EU's direktiver om vann og avfall har vært prioritert. Arbeidet er utført som anført i embetsoppdraget. Grovkarakteriseringen i samband med vanddirektivet ble levert innen fristen.</p> <p>Fylkesplanen for 2004-2007 vektlegger kulturlandskapet som en viktig del av regionens identitet og må sammen med andre naturområder gis oppmerksomhet i arealplanleggingen.</p> <p>I forbindelse med utarbeidelse av regionalt miljøprogram inviterte fylkesmannen kommunene til å velge ut 10 % av sitt jordbruksareal.</p>

Tiltak mot gjengroing av kulturlandskap

For disse områdene er det laget spesielle tilskuddsordninger som skal stimulere til skjøtsel av kulturmark og kulturminner, og særlig til hold av beitedyr.

De utvalgte områdene er arealer som er truet av gjengroing (eller nedbygging), og som kommunene selv anser som viktig å ta vare på. Grunnlaget for utvelgelsen kan være at områdene er viktige som rekreasjonsområder og grønne lunger, for kommunens egenart, for biologisk mangfold og kulturminner eller for utvikling av turisme og reiseliv. Dette har gitt kommunen et redskap for å bidra til å styrke innsatsen mot gjengroing, og gjennom prioriteringsprosessen et redskap for å skape engasjement for kulturlandskapet. Prioriteringene i regionalt miljøprogram har også vært retningsgivende for kommunenes bruk av midler til spesielle tiltak i jordbrukets kulturlandskap (SMIL-midler).

Fylkesmannen har sammen med landbruksnæringen og Skogforsk gjennomført et vellykket prosjekt med høsting av heltrevirke i kulturlandskapet for produksjon av flis til et fyringsanlegg.

Friluftslivets år

I dialog med DN og SFT i starten av året, ble arbeidet med friluftslivets år pekt på som et av områdene hvor en måtte minimalisere innsatsen pga av for få ressurser totalt sett. Vi gjorde derfor svært lite i samband med markeringen av friluftslivets år. Derimot arbeider vi daglig med fremme av friluftslivet i plansammenheng og med statlig oppkjøp av friluftsområder.

2.7 Informasjonsformidling og forvaltning

GIS som saksbehandlerverktøy

Etter vår oppfatning er areal og miljøverdier godt dokumentert i fylket.

Embetet har gjennom sitt GIS-verktøy et godt verktøy for saksbehandling av arealplaner. Hele embetet vil få tilgang til våre egne og nasjonale databaser på vårt intranett gjennom en innkjøpt Arc IMS/Webclient - løsning.

I Miljøvern avdelingen, og dels i Landbruksavdelingen, har vi lang tradisjon for bruk av GIS i saksbehandlingen. Beredskapsavdelingen har også de siste årene i stor grad tatt GIS i bruk i sin fokusering på beredskap i samfunnsplanleggingen. Temaene flom, skred, dambrudd og tilfluktsrom er registrert i GIS.

Vi disponerer også skråfotografi over hele kystlinjen og har nå god dekning av ortofoto i folkerike områder. I tillegg har vi i 2005 fått satellittfoto med stor oppløsning over hele fylket.

Etter hvert som bruk av Web-Gis øker, er det viktig at alle parter legger til rette for bruk av WMS-tjenester. Sett fra et brukersynspunkt, er det nå meget viktig at sentral myndighet tar initiativ til å utvikle en standard / anbefaling for ensartet visning av WMS. Derved kan flere tema vises samtidig. I motsatt fall vil de forskjellige tilbydere av tjenester utvikle egne visninger.

Miljøstatus og naturbase

Miljøstatus er revidert. Vi er bra oppdatert når det gjelder internett-tjenester og interne løsninger med hensyn til kart og GIS-arbeid.

Data om biologisk mangfold er gjort tilgjengelige gjennom Naturbasen som har fått en meget god anvendbarhet og tilgjengelighet. Kvalitetsskiring og ajourføring av data blir gjort i den grad vi har ressurser til det.

Kartlegginger av kulturlandskap som er utført i 2005, skal gjøres mer tilgjengelige i 2006.

2.8 Innovasjon og næringsutvikling

Kommunene som landbrukspolitisk aktør

Fylkesmannen utarbeidet i 2004 regionale strategier for landbruksbasert næringsutvikling. Strategiene ble utarbeidet i nært samarbeid med det regionale partnerskapet, samt Bioforsk avd. Landvik og fagorganisasjonene i landbruket. Gjennom samlinger for ordførere, rådmenn og i møter med kommunene har fylkesmannen vektlagt arbeidet med å utvikle kommunene til å bli en landbrukspolitisk aktør. Samtidig har fylkesmannen påpekt de oppgaver som kommunene har på landbruksområdet, og det ansvar kommunene har med hensyn til gjennomføring av nasjonal landbrukspolitikk.

Landbruksbasert næringsutvikling

Fylkesmannen i Aust-Agder har også i 2005 hatt en betydelig innsats rettet mot utvikling av og økt verdiskaping innen landbruk og landbruksbasert virksomhet, men med et helhetlig perspektiv på arbeidet. Bygdas samlede ressurser, både naturgitte og menneskelige, samt næringsliv og organisasjonsliv trekkes inn i utviklingsarbeidet for å styrke både næringsliv og lokalmiljø. Hovedfokuset har vært rettet mot å stimulere til omstilling og nyskaping som sørger for en videreutvikling av viktige samfunnsverdier knyttet til landskap, kompetanse og bosetting.

Regionalt partnerskap

Arbeidet utføres i nært samarbeid med det regionale partnerskapet, Aust-Agder fylkeskommune og Innovasjon Norge, Agder. Bu-midlene er det viktigste virkemiddel med tanke på nyskaping og samhandling i det regionale partnerskapet. Detaljert rapport er sendt til Innovasjon Norge.

Satsing på kulturlandskap

Fylkesmannen ser en økende utfordring i å opprettholde et attraktivt kulturlandskap. Endringer i arealbruk gir økt gjengroing, særlig i utkantområdene både i innlandet og på kysten. I samarbeid med organisasjonene i landbruket har vi utarbeidet regionalt miljøprogram som vil bidra til å styrke ivaretagelsen av viktige naturressurser innen landbrukets kulturlandskap og innen forurensningsreducerende tiltak

Verneområder som grunnlag for næringsutvikling

Fylkesmannen har i 2005 fokusert på næringsutvikling i tilknytning til verneområder. I samarbeid med forvaltningssekretariatet for Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde har vi arrangert en konferanse med tema "Verneområde - gråberg eller gull?" Korleis kan vi "flytte" verneområdet ned i bygdene og få til verdiskaping her?

Kompetansesenter for kommunene

Fylkesmannen vektlegger oppgaven som kompetansesenter for kommunene, og har i 2005 avholdt flere kurs/seminarer/samlinger for kommunene der ulike tema er tatt opp og belyst. I samarbeid med Innovasjon Norge har det vært arrangert møter for kommunene om landbruksbasert næringsutvikling. Gjennom året har det vært betydelig pågang fra kommunene med spørsmål innenfor en rekke saksområder. Fylkesmannen prioriterer å være tilgjengelig og benytter også e-mail aktivt i kommunikasjonen overfor kommunene.

2.9 Samfunnssikkerhet og beredskap

Ved inngangen til 2005 fortsatte arbeidet med geografiske informasjonssystemer (GIS), beredskapsmessige hensyn i samfunnsplanleggingen, videreutvikling av fylkets risiko- og sårbarhetsanalyse (1999) og et helhetlig og langsiktig arbeid med å styrke kommunenes evne til å forebygge og håndtere kriser og katastrofer.

	<p>Satsingen følger vår egen modell i nært samspill med det regionale helsetilsynet slik at forventningene knyttet til loven om helsemessig og sosial beredskap trekkes med. Fjorårets prioriteringer gjelder for 2006.</p>
<p><i>GIS som verktøy for beredskapsmessige hensyn i samfunnsplanleggingen</i></p>	<p>Hele embetet har tilgang til egne og nasjonale kartdatabaser på vårt intranett. Denne løsningen, sammen med øvrig GIS- verktøy, representerer en god støttefunksjon. Temaene flom, skred, dambrudd og tilfluktsrom er registrert i GIS. Beredskapsmessige hensyn i samfunnsplanleggingen følges opp i alle relevante planprosesser. Godt forarbeid førte til at vi ikke hadde innsigelser.</p> <p>Det er gjennomført et omfattende seminar med fokus på beredskapsmessige hensyn i samfunnsplanleggingen</p>
<p><i>Fylkesberedskapsrådet</i></p>	<p>I fylkesberedskapsrådet har vi drøftet ekstreme vær-situasjoner, kritisk infrastruktur som kraft og teletjenester, pandemisk influensa og beredskapsmessige hensyn knyttet til omfattende utbygging av E-18.</p>
<p><i>Samarbeid med det regionale helsetilsynet</i></p>	<p>Systematisk kvalitetssikring av beredskapsarbeidet gjennomføres sammen med det regionale helsetilsynet etter følgende mal: Felles tilsyn, faglige oppdateringer i berørte kommuner, omfattende beredskapsdager, fullskaløvelser (brann på sykehjem eller smittevern), systematisk oppfølging av tilsynsrapporter og evalueringsrapporter etter øvelsene. Det regionale HF er representert med smittevernoverlegen på respektive øvelser. Beredskapsavdelingen er representert i arbeidsutvalg for sykehuset beredskapsplaner og kan derigjennom kvalitetssikre begge veier.</p> <p>Det er gjennomført 5 felles tilsyn, 5 faglige oppdateringer (presse og informasjonskurs og kurs i ROS analyser), 5 beredskapsdager og 5 fullskaløvelser samt 1 papirøvelse. Det er tillegg gjennomført 1 felles beredskapstilsyn med legevakten i Valle og Bykle kommuner.</p>
<p><i>Forebygging av kriser og katastrofer</i></p>	<p>Arbeidet med handtering av flom, skred i og ved vassdrag, dambrudd og ekstraordinære kraftsituasjoner har foregått over en årrekke og skal trekkes med videre inn 2006.</p> <p>Frivillige organisasjoner trekkes med på alle nevnte øvelser og fagsamlinger. De er også representert på det årlige møtet i fylkesberedskapsrådet.</p> <p>Fylkesmannens krisestab og det regionale atomberedskapsutvalget er under omorganisering og faglig oppdatering. Begge deler skal forutsetningsvis øves i 2006. Respektive planverk ble oppdatert i 2005.</p>
<p><i>Tiltak rettet mot kommuner</i></p>	<p>Fylkesmannen har differensiert og prioritert kommunerrettede tiltak mot Arendal og Grimstad, de to største byene i Aust-Agder.</p> <p>Utvalgte kommuner har sammen med oss laget elektroniske planmaler for smittevernplan og plan for helsemessig og sosial beredskap. Malene implementeres nå i våre kommuner.</p>

3. FAGRAPPORTERING

Det er stor variasjon i hvordan de ulike departementene krever rapportering på sine resultatområder. Nedenunder følger rapportering, ordnet etter resultatområder, der hvor embetsoppdraget krever rapportering i årsmeldingen.

Der hvor det er egne rapporteringssystemer på fagområdene, er disse brukt, og det vises til disse. Rapporteringen som følger er derfor ikke uttømmende for Fylkesmannens faglige virksomhet i 2005.

Resultatområde 01 – 11 Miljøverndepartementet

For Miljøverndepartementets resultatområder er det i sin helhet avgitt foreløpig årsrapport pr. 01.09.05. Det vises til denne som faglig rapport på miljøvernområdet. Det vises også til årsmeldingens kap. 2.5 og 2.6. Vi har her kun en liten tilbakemelding på resultatområde 09.

Resultatområde 09 Regional planlegging

Fylkesmannen har mottatt 178 klagesaker etter plan- og bygningsloven(også byggesaksdelen) i 2005. Det er avgjort totalt 179 saker i 2005 og gjennomsnittlig saksbehandlingstid har vært 67 dager. Med unntak av et par saker hvor klager selv har forårsaket lang behandlingstid, har sakene blitt behandlet på under 3 mnd. Antall uavgjorte saker ved årsskiftet 2005/06 er 37(38 i 2004). Det har vært gitt fortløpende, omfattende informasjon/veiledning om plan- og bygningsloven til kommunene og publikum i 2005. Saker hvor klagen er gitt utsatt iverksetting etter § 42 i forvaltningsloven, er avgjort innen 6 uker fra mottakelsen av klagesakene ved embetet.

Det er fortsatt embetets inntrykk etter de klagesaker som mottas, at kystkommunene i fylket, med enkelte unntak, søker å føre en relativt restriktiv praksis m.h.t. å dispensere fra kommunale arealplaner i 100- meters sonen langs kysten og pbl. § 17-2. Fylkesmannen har søkt å følge opp nasjonal politikk også i klagesaksbehandlingen med en restriktiv praksis.

Fylkesmannen har ikke mottatt/behandlet noen saker om forlengelse av midlertidig dele- og byggeforbud etter pbl. § 33 i 2005.

Embetet har også i 2005 søkt å bidra til at kjøpesentre blir etablert i kommunene i samsvar med fylkesdelplanen for tettstedsutvikling og kjøpesenteretablering.

Resultatområde 21 – 25 Landbruks- og matdepartementet

Resultatområde 21 Næringsutvikling

En tydelig tendens i utviklingen de siste 10-årene, er at stadig flere bruk slutter med produksjon av jord- og skogsprodukter som eneste eller hovedleveveg. Mange bruk leier bort jordbruksarealene til nabobruk, mens andre bruk går over til å bli deltidsbruk.

I dag er det ikke mer enn et par hundre bruk i Aust-Agder som har landbruk som eneste levevei.

I 2005 var det 753 driftsenheter som søkte produksjonstilskudd i jordbruket. Dette er en nedgang på 39 (4,9 %) i forhold til 2004, og representerer en lavere nedgang enn fra 2003 til 2004. Aust-Agder har en småskala bruksstruktur, og har hatt en relativt stor nedgang i antall bruk.

Klagebehandling

21.1 Jordbruk

<i>Husdyrbasert produksjon</i>	<p>Det nye i forhold til tidligere er at også areal det søkes tilskudd for har gått ned.</p> <p>Melkeproduksjonen i fylket er stabil til tross for at antall melkeprodusenter er redusert. I 2005 solgte 17 produsenter kvoten sin. Det er imidlertid stor interesse for kjøp av melkekvoter. Av de gjenværende 149 melkeprodusentene ønsket 88 produsenter å kjøpe kvoter, noe som tilsier tro på framtida.</p> <p>Aust-Agder har få bruk med ren kjøttproduksjon på storfe. Med våre klimatiske forhold, burde denne produksjonen være attraktiv for flere. Kjøttproduksjon har et enkelt driftsopplegg og kan derfor drives i kombinasjon med andre næringer. Kjøttproduksjon basert på beitebruk vil i tillegg være positivt for kulturlandskapet. I samarbeid med fylkesmannen i Vest-Agder og næringen er det tatt et initiativ til å sette søkelys på produksjon av storfekjøtt på Agder.</p>
<i>Grøntsektor</i>	<p>Sauenæringen står relativt sett sterkt i Aust-Agder. Gode fjellbeiter er et pluss i den sammenhengen, mens rovdyrproblematikken er en minusfaktor for mange.</p> <p>Planteskoledrift og veksthusproduksjon av blomster utvikler seg videre i positiv retning. En annen viktig produksjon i fylket er tidligproduksjon av potet som har økt ganske kraftig, noe som skyldes satsing på fellespakkerier og intensivert FOU-arbeid. Et felles trekk ved de viktigste produksjonene innen grøntsektoren er at de er ømfintlige for evt. endringer i tollsatsene.</p> <p>Aust-Agder har hatt et særdeles godt miljø innen produksjon av engfrø. Videre har leveranser til konserverindustrien vært en viktig og avgjørende faktor for oppbygging av et sterkt miljø for grønnsaksproduksjoner.</p>
<i>Korn</i>	<p>Aust-Agder er ikke noe stort kornfylke, bare rundt 10 % av jordbruksarealet brukes til korn. Kornarealet har falt noe fra år 2000 til år 2005. Kornarealet pr produsent viser en stigning, men ligger fortsatt langt under landsgjennomsnittet. En viktig årsak til dette er at vi har mange grønnsaksprodusenter som bruker korn som skiftevekst, og da blir arealene gjerne små pr bruk.</p> <p>Investeringslysten er stor blant fylkets bønder, spesielt innenfor tradisjonelt landbruk. I følge rapport fra Innovasjon Norge ble årets ramme for BU-midler til bruksutbygging disponert i løpet av året, og de fleste prosjektene var innenfor melk- og kjøttproduksjon.</p> <p>Aust-Agder ble ikke tildelt midler til rovviltkompensasjon i 2005.</p> <p>I Aust-Agder har i alt 20 beitelag søkt om tilskudd til organisert beitebruk i 2005. Dette utgjør 127 bruk med sau og ett med storfe. I alt organiserer beitelagene 8343 sau og 13 738 lam og 27 storfe. Dette utgjør ca 69 % av all sau på utmarksbeite. Tabellen viser omfang og tap.</p>

Oversikt over beitekommunene 2005

Kommune	Tall lag	Tall medl.	Sluppet		tapt		Tap %		
			Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam	S + L
Froland	2	11	306	527	13	63	4,25	11,95	9,12
Birkenes	1	3	75	137	4	8	5,33	5,84	5,66
Åmli	2	17	1336	2325	21	202	1,57	8,69	6,09
Evje og H	2	9	370	631	39	129	10,54	20,44	16,78
Bygland	4	27	2122	3417	91	446	4,29	13,05	9,69
Valle	8	49	3369	5532	83	321	2,46	5,80	4,54
Bykle	1	11	765	1169	9	46	1,18	3,93	2,84
Sum	20	127	8343	13738	260	1215	3,12	8,85	6,67

Lagene melder om en god beitesesong med god tilvekst på dyrene. Tapstallene er litt større enn i 2004, men litt lavere enn 2003.

Tap% av lam+sau (tall fra org.beitebruk)

Komm.	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Grimstad	9,24	15,20	14,54	24,25	13,73	9,86	17,98	7,94	12,10			
Gjerstad	3,73	9,11	10,08	10,79								
Froland	6,64	10,12	7,47	12,07	8,18	8,92	6,68	9,96	16,91	20,07	8,74	9,12
Birkenes	5,73	8,76	9,87	6,04	9,20	6,81	6,08	5,74	15,04	12,20	5,59	5,66
Åmli	4,19	4,83	5,99	6,76	7,68	6,38	4,90	3,18	5,55	6,47	5,55	6,09
Evje og Hornnes	5,23	6,62			15,23	14,47	13,02	10,98	9,63	19,82		16,78
Bygland	5,89	4,84	5,24	7,66	6,86	6,68	6,01	6,33	7,38	9,78	9,16	9,69
Valle	2,83	2,84	5,00	3,95	4,34	4,14	3,21	5,88	4,01	4,88	3,97	4,54
Bykle	3,23	2,96	3,00	3,27	3,26	4,44	3,75	4,75	3,77	3,01	3,43	2,84
Gj.snitt	4,45	4,74	5,65	6,19	6,23	6,08	4,83	5,22	6,37	7,35	5,51	6,67

Tapstallene viser i snitt en økning fra 1994 på rundt 2%. Årsaken til tapene er sammensatt, men de store variasjonene skriver seg fra angrep av store freda rovdyr. De største tapene har vi i nedre deler av Setesdal. Vi har nettopp avsluttet et 2-årig prosjekt med radiopeiling av lam for å finne tapsårsakene i områder med unormalt store tap. Vi ser da at gaupe og kongeørn tar noen dyr, men mange av tapene er det fortsatt vanskelig å si noe helt konkret om.

Skogplanting og markberedning er omtrent på samme nivå som i 2004, mens aktiviteten innen ungsogpleie i 2005 (16.864 dekar) gikk ned i forhold til 2004 (18.989 dekar). Resultatene varierer i de ulike kommunene, noe som m.a. henger sammen med tilgang på arbeidskraft. Det er fortsatt ønskelig å øke aktiviteten på skogkultursektoren.

21.2 Skogbruk

Tynning

Det er fokusert mye på tynning i Aust-Agder det siste året. I april ble det arrangert en egen fagdag i Åmli med over 60 deltagere. Etter denne samlingen kom kontaktutvalget for skogbruket i fylket til at det var behov for å sammenfatte synspunkter og faglig kunnskap om tynning. Med dette som bakgrunn har fylkesmannen i samarbeid med skognæringen utarbeidet en omforent "Tynningsstrategi for skogbruket i Aust-Agder". Det er et uttrykt ønske at de faglige råd og retningslinjer som gis i dette dokumentet i størst mulig grad legges til grunn i utøvelsen av tynningsaktiviteten fremover. Agder-Telemark skogeierforening opprettholdt det ekstra tynningstillegget på 20 kr/m³ for massevirke av furu fra førstegangs tynning. Tre tynningsentreprenører med eget spesialutstyr for tynningsoppdrag er i virksomhet i fylket. Totalt ble det 1.gangs tynnet et kvantum på 8 600 m³, tilsvarende et areal på 2 500 daa i 2005. Det er furu som har første prioritet ved tynning og uttaket fordeler seg med 92% furu, 6% gran og 2% lauv.

Skogsbilveier	<p>I 2005 ble det bygd 1,75 km nye skogsbilveier, ombygd 5,4 km skogsbilvei og bygd 4,3 km med nye helårs traktorveier. Når det gjelder nyanlegg, ligger aktiviteten på et forventet og akseptabelt nivå sammenlignet med det målsettinger og behovsanalyser tilsier. Det er tempoet i ombyggingen som gir grunnlag for noe bekymring både på bil- og traktorveisiden.</p> <p>Landbruks- og matdepartementets signaler om at det er primærveinettet (bilveiene) som skal prioriteres i tilskuddssammenheng, og at ombygging skal ha prioritet foran nyanlegg, er fulgt opp i tildelingsbrev til kommunene.</p> <p>Med bakgrunn i oversiktsplanene for skogbruk i kommunene og andre erfaringer, vurderes bilveinettet å være minst 90 % utbygd i fylket. Restpotensialet av noe størrelse befinner seg i marginalområder hvor lønnsomhetsgrensen for tunge veiinvesteringer stadig er forskjøvet. Disse realitetene tilsier at vi ikke kan forvente noe høyere nivå på nybygging fremover.</p>
Avvirkning	<p>Avvirkning til salg og industriell produksjon i Aust-Agder i 2005 var 364 982 m³, som er en økning på 20,5 % fra forrige år. Vi må tilbake til 2000 for å finne en høyere avvirkning i Aust-Agder. Avvirkningens bruttov verdi utgjorde ca 113,8 mill. kr, en økning på 18,5 mill. kr fra 2004.</p> <p>Gjennomsnittlig avvirkning i den siste 5-årsperioden er ca 330 000 m³. Dette representerer en førstehåndsverdi på ca 103 mill.kr. Netto balansekvantum er vurdert til i størrelsesorden 500 000 m³. Ved en driftsmessig forsvarlig utnyttelse av ressursgrunnlaget, kombinert med at eierne tar tilstrekkelig miljøsønsyn, kan det under bestemte forutsetninger være mulig å øke avvirkningen med vel ca 150 000 m³ pr år.</p>
Sysselsetting	<p>Sysselsettingen i skogbruket i fylket var i 2005 ca 200 årsverk. I tillegg kommer en betydelig sysselsettingseffekt og verdiskaping innenfor transport og videreforedling.</p> <p>I Aust-Agder har sysselsetting og verdiskaping i skogbruk og skogindustri isolert sett vist en fallende tendens i forhold til andre næringer og industrier. Investeringene og avvirkningen har de siste årene gått ned med den følge at skogsektoren har fått mindre samfunnsmessig betydning. Men selv om betydningen på fylkesnivå er redusert, spiller imidlertid skognæringen fortsatt en viktig rolle regionalt, og utgjør i mange innlandskommuner i fylket et grunnleggende fundament for sysselsetting og verdiskaping. Skogbruket er derfor viktig for bosetting og utvikling i distriktene i Aust-Agder.</p>
21.3 Bygde- og næringsutvikling	<p>Samarbeidet med Innovasjon Norge (IN) og fylkeskommunen har fungert meget bra. Fylkesmannen har også et godt samarbeid med fylkeskommunen i arbeidet med årlig handlingsplan for næringsutvikling i fylket.</p> <p>Innovasjon Norge følger opp den regionale næringsstrategien når det gjelder de bedriftsrettede Bu-midlene, mens fylkesmannen har ansvaret for oppfølgingen av Bu-midlene til utviklings- og tilretteleggingstiltak.</p> <p>Fylkesmannen arrangerte i samarbeid med forvaltningssekretariatet for Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde en konferanse med tema "Verneområde - gråberg eller gull?" Korleis kan vi "flytte" verneområdet ned i bygdene og få til verdiskaping her?</p> <p>Fylkesmannen vil i 2006 videreføre dette arbeidet og ha et spesielt fokus på samhandlingen med kommunene og aktuelle grunneiere.</p>

21.4
Verdiskapnings-
programmene

Den 11.01.2006. ble det avgitt rapport til Innovasjon Norge for fylkesmannens bruk av BU-midler.

Det har vært et nært samarbeid med Innovasjon Norge og næringsorganisasjonene for å få fram prosjekter som kan finansieres gjennom verdiskapningsprogrammene. I samarbeid med Agder-Telemark Skogeierforening og Skogselskapet i Aust-Agder har fylkesmannen hatt stor fokus på å stimulere jord- og skogbrukere til å produsere, bruke og levere bioenergi i form av brensel eller ferdig varme. Det er i samarbeid med ovennevnte organisasjoner og Innovasjon Norge tatt et initiativ overfor gartnerinæringen i fylket. Et gartneri er innvilget støtte over bioenergiprogrammet til flisfyringsanlegg.

Til prosjekter i Aust-Agder har Innovasjon Norge bevilget kr 390 000 gjennom VSP mat, kr 472 000 gjennom VSP skog og kr 415 000 gjennom LUF-bio.

Resultatområde 22 Miljøtiltak i landbruket

Kartlegging

Det er i årenes løp utført en del kartlegginger av verdifulle områder både med hensyn på biologisk mangfold, på vedvarende bruk av engarealer og arealer i forbindelse med kulturminner osv. Siden arbeidet er utført av mange ulike instanser, er det vanskelig for kommunene å vite hvor opplysningene finnes. Fylkesmannen har derfor foretatt en systematisk gjennomgang av alle kartlegginger som er utført av ulike instanser i fylket. Rapporten for denne gjennomgangen ligger nå på vår hjemmeside. Den inneholder også en vurdering av behovet for skjøtsel.

Prioritering av
lokaliteter

Det er rikelig med utfordringer å ta fatt i for å ivareta biomangfold i kulturlandskapet i Aust-Agder. Spesielt vil det være viktig å legge større vekt på biomangfold ved skjøtsel av gamle artsrike kulturlandskap. Fylkesmannen har påpekt overfor kommunene betydningen av at svært viktige lokaliteter prioriteres ved forvaltningen av midler og eventuelt utarbeidelse av skjøtelsesplaner. Videre har vi oppfordret kommunene til å satse på særegne lokaliteter i kommunen, for eksempel Risør med sine rike strandenger, Valle med sine gamle naturbeiter med solblom og Evje og Hornnes med gammel, rik hagemark/ beiteskog.

Rapporten vil videre bli lagt til grunn for en oppfordring til kommunene om å utarbeide en prioriteringsplan for sine verdifulle lokaliteter i kulturlandskapet etter kriteriene:

- Fare for tap av mangfold;
- Ikke for langt framskredet tilgroing
- Praktiske forhold, tilgang på beitedyr.

Kurs og
markdager

Vi forsøker først og fremst å formidle kunnskap til kommunene ved kurs og markdager. Det ble arrangert en jordvern- og kulturlandskapskonferanse som en oppfølging av den nasjonale konferansen "Kampen om arealene". Media har også vært aktivt benyttet til informasjon overfor allmennheten.

Vi ser at det mangler en del engasjement og kunnskap hos politikere på temaet. Vi vil derfor følge opp med et nytt seminar med fokus på gjengroingen av kulturlandskapet for denne målgruppen.

Fylkesmannen ser en økende utfordring i å opprettholde et attraktivt kulturlandskap. Endringer i arealbruk gir økt gjengroingsforløp særlig i utkantområdene både i innlandet og på kysten.

Satsing på bioenergi.

Gjengroingen er foreløpig mest synlig på mindre arealer som ikke lenger er i aktiv drift.

Antall aktive bruk og beitedyr har sunket drastisk og gjør det nødvendig å prioritere områder som bør holdes oppe. Dette er det tatt høyde for i tilskuddsordningene i det regionale miljøprogrammet.

For å holde utvalgte områder åpne, stimuleres det til organisert beiting og et felles gjerdehold. Det er til nå opprettet 2 beitelag for innmark og flere er på planleggingsstadiet.

Fylkesmannen har fokusert sterkt på å koble opprettholdelse av et attraktivt kulturlandskap med økt bruk av bioenergi. I et prosjekt i samarbeid med Skogforsk og Agder-Telemark Skogeierforening har vi forsøkt å høste mindreverdige heltrevirke i kulturlandskapet til energiformål. Prosjektet har gitt interessante resultater og Skogforsk har fått forskningsmidler til en videreføring av prosjektet.

De viktigste tiltakene for å motvirke gjengroingen i kulturlandskapet er økt beiting og mulighetene for å benytte mindreverdige virke til bioenergi. Fylkesmannen har også opp gjennom årene stimulert til produksjon av kvalitetsvirke av lauvskog i kulturlandskapet

22.2 Tiltak for å redusere forurensninger

I Aust-Agder er det forholdsvis små problemer med forurensning fra landbruket. Fylkesmannens arbeid for å redusere forurensninger fra landbruket består i både stimuleringstiltak til miljøvennlig drift og tiltak mot forurensning. Virkemidlet er "informasjonsmidler til miljøtiltak", og oppfølging gjennom kontroll av tiltak. Prioriteringen for bruk av informasjonsmidler er en del av det regionale miljøprogrammet, og er resultat av diskusjon med og innspill fra næringsorganisasjonene, kommunene og andre interne og eksterne aktører. I år har innsatsen først og fremst vært rettet mot plantevernmiddelbruk og håndtering av jernskrap.

Dessuten har vi bidratt til at utbygginger finansiert med BU-midler tilfredsstillende gjeldende lover og forskrifter for å hindre forurensninger. Dette skjer ved at vi vurderer disse problemstillingene i forbindelse med ferdiggodkjenning av utbyggingene.

Eventuelle problemer med gjødsellager blir rettet opp ved utbedringer eller ved nybygging. Noen bruk har fortsatt for små gjødsellager, men problemene vurderes som små. Fylket er i hovedsak et grovforfylke, med et relativt stort og økende areal bak hver dyreenhet, noe som tilsier lite problem med arealavrenning. Kildene for punktutslipp er under kontroll etter tidligere års satsing på utbygging av siloanlegg og gjødsekkjellere.

Det er kommunene som har førstelinjeansvaret for forvaltningen av forskrift om gjødsekkjellere mv. av organisk opphav. Fylkesmannen har ikke hatt noen klagesaker i forbindelse med kommunenes forvaltning av forskriften.

Aust-Agder har hittil hatt for dårlig måloppnåelse når det gjelder kornareal som ikke høstpløyes. Vi håper det vil endre seg etter at ordningen nå er høyere prioritert i Regionalt miljøprogram.

22.3 Miljøprogram og miljøplan

I arbeidet med Regionalt miljøprogram ble kommunene invitert til å velge ut 10 % av sitt jordbruksareal som skulle få spesielt gunstige støtteordninger, særlig til hold av beitedyr. I disse områdene gis det ekstra areal- og beitetilskudd. Videre er det etablert en ordning med tilskudd til beitedyr som utnytter felles områder, med hensikt å både få til et rasjonelt beitehold, og å holde oppe større, sammenhengende beiteområder på tvers av eiendomsgrensene.

De utvalgte områdene er arealer som er truet av gjengroing (eller nedbygging), og som kommunene selv anser som viktig å ta vare på. Grunnlaget for utvelgelsen kan være at områdene er viktige som rekreasjonsområder og grønne lunger, viktige for kommunens egenart, viktige for biologisk mangfold og kulturminner eller for utvikling av turisme og reiseliv.

Dette har gitt kommunen et redskap for å bidra til å styrke innsatsen mot gjengroing, og gjennom prioriteringsprosessen et redskap for å skape engasjement for kulturlandskapet.

I Regionalt miljøprogram er det innført tilskuddsordninger for å stimulere til skjøtsel av kulturminner og av arealer med spesielt biologisk mangfold, og områder med spesiell verdi for allmennheten. Ordningen med tilskudd til endret jordarbeiding med mer er opprettholdt, men forenklet. Fylkesmannen har sammen med næringsorganisasjonene og kommunene informert om miljøprogrammet og prioriteringene gjennom utsending av skriftlig materiale, bruk av massemedia, lokale møter og gjennom internett. Informasjons- og veiledningsarbeidet som fylkesmannen har gjennomført, har vært rettet mot kommunene, forsøksringene og den enkelte produsent. Innføringen av nye miljøtiltak innenfor ordningen med Regionalt miljøprogram har vært vellykket så langt. Interessen for å ta i bruk de nye ordningene er stor og forventes å øke framover.

22.4 Økologisk landbruk

Fylkesmannen har en handlingsplan for økologisk landbruk felles med Vest-Agder. I 2005 er prioriteringene i enda større grad enn i 2004 vridd mot tiltak for å øke oppmerksomheten og omsetningen av økologiske produkter. Gjennom bl.a. et stort prosjekt som fikk støtte av LMD, har lokale aktører i samarbeid med fylkesmannen fokusert på høyprofilerte aktører som offentlige kantiner (f.eks Sørlandets sykehus), festivaler, samt barnehager og skoler. Satsingen på økologisk skolemelk i barnehagene kan allerede beskrives som en suksess, og det er god bevegelse på de andre satsingsområdene.

Tine har hittil ikke vært villig til å utvide klyngen for produksjon av økologisk melk på Agder.

22.5 Tre og miljø

I samarbeid med Energigården er det arrangert et 2-dagers kurs for potensielle bioenergiaktører. Videre er det gjennomført to informasjonsmøter høsten 2005 for kommunene og skogeierlagene i fylket med god deltakelse.

Bioenergi

I samarbeid med Agder-Telemark Treutvikling er det gjennomført oppsøkende virksomhet for å fremme bondevarmeprosjekter. Det er utarbeidet forstudier for mange prosjekter som nå enten er vedtatt utbygd eller under vurdering for utbygging.

- Hesnes gartneri, Grimstad
- Asdal skole, Arendal kommune
- Evjemoen (tidligere militærleir med en bygningsmasse på 60.000 m²)
- Skoleutbygging i Vegårshei kommune
- Skoleutbygging i Froland kommune

Fylkesmannen har medvirket til gjennomføring av et prosjekt for høsting av flis fra heltrevirke i kulturlandskapet. Formålet er å undersøke om det ved moderne tekniske hjelpemidler lar seg gjøre å gjennomføre tiltak i kulturlandskap som er i ferd med å gro igjen.

Bruk av trevirke

Samtidig er det utført tidsstudier for å klarlegge kostnadene ved levering av flis til biobrensel hos varmeproducent. Samarbeidspartnere er Agder-Telemark Skogeierforening, Viken Skogeierforening og Skogforsk. Forsøkene i kulturlandskapet er gjennomført i Arendal kommune.

Fylkesmannen har medvirket i Prosjektet "Et moderne laftebygg". Formålet med prosjektet var å lage en moderne og god arkitektonisk preg på et toveggers laftebygg. Samarbeidspartnere er Trebyggeriet på Evje og arkitekter i Arendal. Bygget ble realisert i Reddal i Grimstad i 2005.

Fylkesmannen har deltatt i Prosjektet "Knock on Wood". Gjennom et samarbeid med Trefokus og et arkitektkontor i Oslo forsøker en å få initiert et mulig massivtreprosjekt i regionen. Husbanken er også en part i dette. Aktuelle lokale aktører er Arendal Boligbyggerlag og lokale byggmestere. Mulig tomt er på Natvig med utbygging av 20 leiligheter.

Fylkesmannen har støttet prosjektet "Nyskaping og verdiskaping innenfor trebasert virksomhet i Agder" i regi av Agder-Telemark Skogeierforening. Hovedmålet for prosjektet er gjennom nyskaping og utvikling å øke verdien på tømmer i Agderfylkene som i dag har liten avsetning og dårlig pris. Tømmersortimentet "Malmfuru" er et resultat av prosjektet.

I samarbeid med fylkeskommunen og Agder-Telemark Treutvikling har vi drevet et aktivt informasjonsarbeid om tradisjonsbasert trevirke i Aust-Agder. Informasjonsbrosjyre om "utvendig restaurering av trehus" ble ferdigstilt i desember.

Fylkesmannen i Aust-Agder var arrangør av Agder Treforum i Kristiansand sammen med Byggeforum. Arrangementet der det deltok 120 personer, hadde fokus på trehus i by og bruk av massivtre.

Det er i samarbeid med m.a. Bygdesagforeningen på Agder avviklet en rekke faglige arrangementer om trebruk, lauvtre og spesialprodukter. Bygdesagene leverer produkter over et vidt spekter. Mange sager har imidlertid spesialisert seg på noen hovedprodukter som villmarkspanel, laftetømmer, kjernevedprodukter eller produkter av spesielle treslag, for eksempel lauvtre.

I 2005 er det avholdt følgende temamøter:

- Eik til operaen.
- Verdiskaping med basis i lauvtrevirke i regionen
- Fokus på lokal verdskaping basert på spesialprodukter
- Kurs i oppføring av Grindverksbygg

Fylkesmannen har også bistått en gruppe småsagbruk ("Kjernevedgutta") med informasjon og kompetanse ved utvikling av tømmersortimentet malmfuru (kjerneved).

Resultatområde 23 Ressurs- og eiendomspolitikk

Den viktigste utfordringen for landbruket i forhold til samfunnsplanleggingen er utbyggingspresset mot jordbruksarealene i fylkets kystkommuner. Fra fylkesmannens side prioriteres deltakelse i aktuelle planprosesser høyt. Muligheten for å lykkes i å redusere omfanget av arealkonflikter er størst tidlig i en planfase.

23.1 Samfunnsplanlegging

	<p>Vårt inntrykk er at de innspill som gis av fylkesmannen, i stor grad blir tatt hensyn til. Fylkesmannen fremmet ingen innsigelser ut fra jordvern hensyn i 2005. Mange kommuner har i løpet av året startet prosessen med rullering av kommuneplanen. Det har vært betydelig diskusjon rundt anvendelsen av ny KU- forskrift i planprosesser.</p>
<i>Informasjonsvirksomhet</i>	<p>Når det gjelder erfaring fra enkeltsaker, er det den manglende mulighet til å påvirke arealdisponeringen på arealer som grenser direkte inn mot jordbruksarealene som oppleves problematisk. Her oppfatter ikke kommunene at jordvern er et tilstrekkelig tungtveiende argument for arealdisponeringen. Dette fører ofte til at dyrket mark bygges inn, noe som igjen fører til at bruksmulighetene begrenses på sikt.</p> <p>Som ledd i styrke og skape forståelse for overordnede signaler på jordvernsiden, arrangerte fylkesmannen i mars en regional jordvern- og kulturlandskapskonferanse for fylkes- og kommunepolitikere. Konferansen var en regional videreføring og oppfølging av den nasjonale konferansen "Kampen om arealene". Landbruks- og matdepartementet var representert på konferansen. Konferansen hadde god deltakelse fra både politisk og administrativt nivå i kommunene.</p> <p>Fylkesmannen har arrangert samling for kommunene med deltakelse fra Landbruks- og matdepartementet for å motivere kommunene i arbeidet med utvelgelse av kjerneområder for landbruk. Vi har videre bistått kommunene med tilrettelegging og tolking/presentasjon av grunnlagsdata. Det er svært positivt at både Grimstad og Arendal, som er to kommuner med stor utbyggingsaktivitet, nå har gjennomført en arealanalyse av dyrka mark.</p>
<i>Vernesaker</i>	<p>Vassdragsvern og frivillig barskogvern har vært tunge vernesaker og krevd betydelige ressurser. Etter langvarig saksbehandling er mesteparten av Tovdalsvassdraget, (ovenfor for Herefossfjorden) som et av fylkets største vassdrag/ nedbørsfelt, vedtatt varig vernet av Stortinget i 2005. Prosessen har vært konfliktfylt i forhold til landbruksinteressene langs vassdraget. I arbeidet med frivillig barskogvern har både prosess og dialog mellom vernemyndighet, landbruksmyndighet og berørte parter vært meget konstruktiv og god.</p>
<i>Bruk av geodata</i>	<p>For å belyse konsekvensene av arealinngrepene, benyttes GIS-verktøy med kartdata fra fylkesmannsleveransen samt de jordsmonndata som finnes for kommunene Grimstad og Arendal. I enkeltsaker er LGIS er et godt hjelpemiddel. Dette fungerer best i de kommunene som har heldekkende datasett. Embetet har forøvrig investert i Web-GIS løsning. Dette senker brukerterskelen for kartdata vesentlig, men stiller embetet overfor langt flere driftsmessige utfordringer.</p> <p>Bruk og nytteverdi av geovekstdata/FKB-data er stor i landbruks- og miljøvern avdelingen. FKB-data ansees som en nødvendig forutsetning for grundig og kvalitativt god saksbehandling. Når kommunene sender planer på FKB-grunnlag, må nødvendigvis fylkesmannen ha tilgang på de samme data. Bruk av geodata innen justis- og byggesaker er økende.</p> <p>Et forhold som vil få stor betydning fremover, er at mange av temakartene innen miljøforvaltningen må ajourføres på et detaljert kartgrunnlag. Tilsvarende må etablering av aktuelle miljø- og beredskapsdata gjøres med detaljerte bakgrunnsdata for å sikre best mulig kvalitet på nye datasett.</p>

Det framtidige Geovekstsamarbeidet er ikke avklart. Landbruket har gjennom deltakelse hatt påvirkning i forhold til de prosesser og prioriteringer som gjøres i dette forum. I Aust-Agder gjenstår fortsatt betydelige arealer som ikke har heldekkende FKB. Det økonomiske bidrag inn i samarbeidet er en kilde til stadig frustrasjon, ettersom behovet for midler til enhver tid synes større enn tilgangen.

Gjennom å tiltre Norge Digitalt er fylkesmannen sikret tilgang på kartdata på en enkel og fremtidsrettet måte (WMS/WFS). Det er nå stort behov for at man fra sentralt hold kommer med en standard eller en anbefaling for å sikre ensartet visning av kartdata via WMS.

Erfaringen ved deltakelse i Geovekstsamarbeidet i Aust-Agder er udelt positiv. For vårt fylke er det en ulempe at Statens Kartverk flyttet til Kristiansand og har gitt mindre ressurser i en periode da deres kompetanse er en sentral faktor for lykkens i arbeidet med å effektivisere offentlig sektor på kart- og plansiden. Samarbeidet er imidlertid meget godt.

Det er 7 av totalt 15 kommuner i fylket som har heldekkende FKB data på ØK-areale. De pågående prosjekter som omfatter hele arealet i ytterligere 4 kommuner er ikke ferdigstilt, men fortsatt under arbeid. De siste 4 kommunene etablerer data i saktere tempo.

Det er undertegnet FKB-vedlikeholdsavtale for alle kommuner. Landbruket – som geovekstpart – deltar i disse avtalene. Bidraget til dette krever ca 1/3 av de øremerkede midlene som embetet får tildelt, og denne andelen er økende.

23.2 Eiendomspolitikk

De etterspurte rapporter er avgitt til Statens landbruksforvaltning.

23.3 Jord og landskapsressurser

Se pkt. 23.1

Resultatområde 24 Inntekts- og velferdspolitiske tiltak

Det blir sendt rapport til styret for Etter- og videreutdanningsfondet om hovedaktiviteter, prioriteringer og samhandlingen med andre kompetansemidler.

Det er gjennomført kontroll av veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk jfr. rundskriv fra Mattilsynet 21/97.

Fylkesmannen innhentet en oversikt over reiseregninger som Mattilsynet har utbetalt til veterinærene. Vi kan ikke se at det er utbetalt feil reisegodtgjøring for noen veterinærer.

Resultatområde 25 Kommunene som landbrukspolitisk aktør

Det er avholdt flere kurs/samlinger/seminarer for kommunene der ulike tema er tatt opp og belyst. I 2005 har fylkesmannen satt følgende emner på dagsorden:

- Sentrale forvaltningsmessige problemstillinger spesielt med tanke på overføringer av myndighet til kommunene
- Sikre langsiktig ivaretagelse av landbrukets ressursgrunnlag
- Utnyttning av skog- og utmarksressursene
- Bioenergi – kobling mot ivaretagelse av kulturlandskapet
- Framtidsbygda 2020
- Regionalt miljøprogram
- Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane landskapsvernområde – hvorledes kan vi flytte verneområdet ned i bygdene og få til verdiskapning her?

24.1 Tilskuddsforvaltning

25.1 Kompetansesenter

25.2 Landbruks- politisk dialog med kommunene

Fylkesmannen samarbeider med Mattilsynet på flere områder. Fylkesmannens ansatte og landbruksforvaltningen i kommunene deltar også på møter mellom produsenter og Mattilsynet ved behov for gjennomgang av regelverk og klargjøring av sentrale problemstillinger for småbedrifter under etablering og utvikling.

Det er avviklet to samlinger med skogfaglig personale i kommunene og skogfunksjonærene i Agder Telemark skogeierforening der ressursforvaltning, miljøtiltak og verdiskapning har vært hovedtema.

Fylkesmannen har som målsetting å opprettholde spisskompetanse innenfor landbrukspolitiske virkemidler og derigjennom være et kompetansesenter for kommunene.

På samlinger for ordførere, rådmenn og i møter med kommunene er det gjennom året orientert om overføring av oppgaver til kommunene når det gjelder landbrukspolitiske virkemidler, og det ansvar kommunene får med hensyn til gjennomføring av nasjonal landbrukspolitikk.

Landbrukets betydning og rolle i kommunene er svært varierende. Det er store forskjeller i kommunenes størrelse og naturgrunnlag, bosetning og næringsstruktur. Dette gjelder også for andre forhold som utbyggingspress, nedbygging av jordbruksareal, fraflytting, sysselsetting m.m.

Dette bakteppet er et viktig moment som må vektlegges i den landbrukspolitiske dialogen med kommunene. Dialogen må i størst mulig grad være tilpasset den enkelte kommunes utfordringer og muligheter, og ta opp i seg at kommunene har svært forskjellige forutsetninger for å fylle rollen som landbrukspolitisk aktør.

Også i 2005 har det sammen med Innovasjon Norge vært arbeidet aktivt opp i mot kommunene for å stimulere til økt innsats på næringsutvikling.

Aktiviteten innad i fylket er noe varierende, men arbeidet er godt i gang i de aller fleste kommunene.

Fylkesmannen forsøker å stimulere kommunene til å utarbeide landbruksplaner og bistår kommunene i dette arbeidet. Dette er en viktig arena i arbeidet for den landbrukspolitiske dialogen.

Når det gjelder å få til en god utnyttelse av reformen og ressursene i landbruket lokalt, er samspill mellom de tre aktørkategoriene lokalpolitikere, næringsaktører og fagkompetanse i kommunen grunnleggende. Reformen har bidratt til å styrke dette samspillet. Men tilgangen til fagkompetanse kan i noen kommuner være en begrensende faktor og føre til at handlingsrommet blir mindre utnyttet.

Fylkesmannen har brukt mye tid og ressurser på å gjennomføre reformen.

Proessen er derfor evaluert. Resultatet er tidligere oversendt til LMD.

Evalueringen viser blant annet at:

- overføringen av ansvar og myndighet til kommunene har styrket det kommunale selvstyret
- overføringen har medvirket til å sette landbruk høyere på den politiske dagsorden og gitt økt oppmerksomhet om landbruket i kommunene
- saksbehandlingstiden for saker etter jord- og konsesjonsloven er redusert
- kommunene er godt fornøyd med fylkesmannens oppfølging av de ulike ordningene

25.3 Miljøvirke-
midlene i jord-
bruket og de
økonomiske
virkemidlene i
skogbruket

Fylkesmannen har fått en viktig rolle med fordelingen av de økonomiske virkemidlene til kommunene etter at myndigheten for disse ordningene ble overført fra 1. januar 2004. Vi har utført arbeidet med disse midlene i samsvar med oppdraget. Vi er tilfredse med den måten kommunene har løst sin del av oppgaven. Alle kommunene har utarbeidd tiltaksstrategier for bruken av midlene. Det har vært gode prosesser der både kommunene og næringsorganisasjonene er fornøyde.

Kommunene har sendt flerårige tiltaksstrategier sammen med en angivelse av årlig behov for tilskuddsmidler. Materialet fra kommunene viser at det arbeides målrettet i mange kommuner, og at arbeidet med skogbruk og miljøtiltak i landbruket settes inn i en sammenheng med de øvrige mål for landbruket. Vi har derfor kunnet foreta en målrettet fordeling av midler til kommunene.

Bestemmelsen som begrenser andel skogmidler til vegbygging er med å sette hele ordningen med delegasjon til kommunen i et underlig lys. Der er ingen forståelse for bakgrunnen for bestemmelsen verken faglig eller politisk. Fylkesmannen er klageorgan for kommunenes vedtak knyttet til de økonomiske virkemidlene. Vi har ikke mottatt klagesaker knyttet til disse ordningene i løpet av 2005.

Resultatområde 31 – 37 Utdannings- og forskningsdepartementet

Resultatområde 31 Tilsyn, lovlighetskontroll og klagebehandling

Fylkesmannen fortsatte i 2005 arbeidet med å kvalitetsutvikle tilsynsarbeidet og å prøve ut ulike former for tilsynsmetodikk. Videre har innhenting, bearbeiding og analyse av statistikk, både ved utvelgelse av tilsynsobjekter og gjennomføring av tilsyn, vært vektlagt. Aktiviteten på dette området utgjorde hovedinnsatsen for utdanningsområdet i 2005.

Utvelgelse av kommuner ble gjort med utgangspunkt i grunnlagsanalyser, oppdrag fra utdanningsdirektoratet og annen informasjon, bl.a henvendelser fra foresatte og media. I 2005 har vi arbeidet ut fra to hovedmodeller: en systemrevisjonsmodell og en modell basert på dialogbaserte møter.

Det er gjennomført følgende:

- Tilsyn i to kommuner etter systemrevisjonsmodellen på området spesialundervisning, kap 5 i opplæringsloven. Som en del av tilsynet gjennomførte fylkesmannen formøter og gjennomgang av dokumenter. Under tilsynet var det møter med kommunens administrative og politiske ledelse samt intervjuer med rektorer, lærere og PPT leder.
- Tilsyn i en kommune vedrørende gjennomføring av nasjonale prøver og systemer for vurdering og oppfølging av resultater fra nasjonale prøver. Tilsynet omfattet kommunen og tre skoler. Det omfattet gjennomgang av dokumentasjon knyttet til kommunens system for vurdering samt et møte der både kommunen og skolene deltok. Erfaringene fra dette tilsynet er relevante i forhold til det nasjonale tilsynet for 2006
- Tilsyn i to kommuner om forsvarlig gruppestørrelse ut fra Stortingets forutsetninger. Tilsynet omfattet to kommuner og tre skoler. For to av skolene viste undersøkelser at for høye tall for gjennomsnittlig gruppestørrelse hadde bakgrunn i feilregistrering i GSI. For én skole var det tilført ressurser etter at GSI-rapporteringen var ferdigstilt.

31.1 Tilsyn

- Tilsyn i en kommune rettet mot de alternative, kommunale opplæringstilbudene i kommunen. Tilsynet ble gjennomført etter en kartlegging av alternative opplæringstilbud i fylket foretatt av fylkesmannen. (se også resultatområde 34.1).
- Tilsyn med fylkeskommunen etter systemrevisjonsmodellen der fokus var rettet mot organisering og rutiner i Institusjonsundervisningen (sosiale- og medisinske institusjoner)

Tilsynene med kommunene etter systemrevisjonsmetoden resulterte i følgende pålegg: En kommune fikk pålegg om å sørge for forsvarlige rutiner i saker vedrørende opplæringslovens kap 5. og det ble gitt fire merknader. Til den andre kommunen ble det gitt fire merknader. Tilsynet angående gruppestørrelse avdekket at feilrapportering var årsak til det ble registrert for stor gruppestørrelse. Ett tilsyn vil bli fulgt opp med ytterligere tilsynsaktivitet i 2006. De øvrige tilsynene ble gjennomført etter dialogbasert metode. Her ble det følgelig ikke gitt pålegg eller merknader. Erfaringene fra tilsynene etter kap 5 i opplæringsloven har også resultert i en særlig oppfølging av PP-tjenestens sakkyndighetsarbeid ved at det er satt i gang et kompetanseutviklingsprogram. Dette er gjort i samarbeid med kommunene og fylkeskommunen.

Aust-Agder har 8 godkjente friskoler, hvorav 4 grunnskoler, to videregående skoler med paralleller i offentlig skole og to uten. Tilsyn er gjennomført i henhold til oppdragsbrev på 6 frittstående skoler i 2005. Det er og utført tilsynsarbeid på den private Skjærgårdsskolen.

Tilsynet med de frittstående skolene var ikke etter systemrevisjonsmetoden. Tilsynet avdekket ulike mangler, de var av en slik art at fylkesmannen krevde at manglene ble rettet opp. Manglene dreide seg for 3 skoler om ordensreglement, for 3 skoler om inntaksreglement, for 5 skoler om regnskap, (herunder fordeling av utgifter skole, SFO, eier), for 1 skole om lærernes kompetanse, for 1 skole om godkjenning av læreplaner, for 1 skole feil ved styrerepresentasjon og for 1 skole dokumenter angående godkjenning av lokaler.

Antall klagesaker var fortsatt relativt lavt i 2005. Nedenfor gjengis oversikt over klagesakene i 2005

Klagesaker på områdene spesialundervisning i grunnskolen og spesialundervisning for voksne og utfall av disse

31.2 Klagebehandling

Klager spesialundervisning	Medhold	Delvis medhold	Avslag	Annet	Sum
Grunnskole	4	3		1	8
Voksenopplæring	1				1
Sum	5	3		1	9

Klagesaker på andre områder for grunnskolen og utfall av disse

Andre områder for grunnskolen	Medhold	Delvis medhold	Avslag	Annet	Sum
KRL -					0
Skolevalg	2		1	1	4
Skyss/farlig skolevei					
Utsatt skolestart					
Fremskutt skolestart					
Skolemiljø		1			1
Bortvisning	1				1
Forsvarlige gruppestørrelser					
Klage på opplæringstilbudet		1			1
Klage på standpunktkarakter	2	0	6		8
Sum	5	2	7	1	15

Det er i hovedsak to områder klagen er fordelt, på standpunktkarakterer og spesialundervisning. Fylkesmannen hadde også i 2005 fokus på klagebehandling. Klageomfanget kan ha ulike forklaringer, bla. at tjenestene oppfyller brukernes forventninger eller at det informeres mangelfullt om rettigheter og klageadgang. Fylkesmannen følger opp dette i veiledning og tilsynssammenheng.

Oppgavene under resultatområde 31 er utført fullt ut.

Resultatområde 32. Kvalitetsvurdering, dokumentasjon og analyse.

Fylkesmannen har hatt en stor og omfattende aktivitet i arbeidet rundt nasjonale prøver og skoleporten.no i 2005. Sentrale arbeidsoppgaver som fylkesmannen har utført er veiledning, informasjon og skolering av skoleeier og skoleledere. Vi har vært særlig aktive i skolering og oppfølging av ekspertvurdererne. Gjennom 1. halvår 2005 ble det brukt større personellressurser enn forutsatt ved gjennomføringen av de nasjonale prøvene. Dette hadde for en stor del sammenheng med IKT-messige utfordringer knyttet til bruken av nettstedet nasjonaleprøver.no og de elektroniske prøvene, i tillegg til et betydelig behov for informasjon ut til kommunene og skolene.

Fylkesmannen har utført oppdraget med skriftlig og muntlig avgangsprøve etter sentrale retningslinjer. Det er gjennomført veiledning, informasjon og skolering av fagpersoner og sensorer til avgangsprøven, arrangert fellessensur og gjennomført klagebehandling. Se res.område 31. Videre er det utført arbeidsoppgaver i henhold til oppdrag ved eksamensavvikling på videregående opplæring. Avvikling av eksamen/avgangsprøve i 2005 ble gjennomført uten rapporter om brudd på reglement. Imidlertid fikk vi en klage på feil utdelt eksamensoppgave.

Vurdering av hvorvidt Skoleporten.no brukes:

Fylkesmannen vurderer at det er et potensiale for å øke bruken av nettstedet www.skoleporten.no. Den begrensede bruken per i dag må ses i sammenheng med at brukervennligheten ikke oppfattes som god nok.

32.1 Nasjonale prøver, avgangsprøver og eksamen

32.2 Skoleporten.no

Vi stiller også spørsmål om oppmerksomheten på innføringen av nasjonale prøver har skygget for lanseringen av Skoleporten.no.

Fylkesmannen har benyttet og pekt på nettstedet Skoleporten.no i de arenaer der vi møter kommuner og skoler, det være seg embetets kommunemøter, de periodiske møtene med etatsledere/skoleledere eller de ulike tilsynene med kommuner og skoler. I arbeidet med områdeovervåking og tilsyn tas Skoleporten.no i bruk så langt det lar seg gjøre. Ofte har vi imidlertid bruk for andre og mer finkornete data fra øvrige databaser (GSI, KOSTRA, elevinspektørene, karakterstatistikk, nasjonaleprøver.no). For å bidra til å styrke både bruk og brukervennlighet av Skoleporten.no, har FMUF deltatt i et utviklingsprosjektet "Skoleporten.no til nytte og glede for brukerne". Dette er ett av fire prosjekter initiert av Utdanningsdirektoratet, der KS, Fylkesmannen, kommuner og skoler går sammen om å vurdere og teste ut forbedringer av nettstedet. I dette prosjektet deltar 3 kommuner fra Aust-Agder og 2 fra Vest-Agder.

Oppgavene under resultatområde 32 er utført fullt ut.

Resultatområde 33. Kvalitets- og kompetanseutvikling

Fylkesmannen har informert om nasjonale føringer og styringsskriv for tiltaket og overført kompetanseutviklingsmidlene til kommunene og fylkeskommunen etter politisk vedtatte planer. Tilskuddene er etter vår informasjon benyttet i henhold til føringene. Det vises for øvrig til økonomirapporteringen. For de frittstående skolene har vi hatt egne informasjonsmøter, midler er fordelt etter innsendte planer.

Det er gjennomført kompetansetiltak for PP-tjenesten. Fylkesmannen har i samarbeid med Høgskolen i Agder, Sørlandet kompetansesenter, Bredtvet kompetansesenter, lokale fagfolk og kommunene deltatt i planlegging av kompetansetiltak på området grunnleggende ferdigheter – språk, lesing, skriving og matematikk. (Se også resultatområde 33.6.)

33.3 Forsøks – og utviklingsarbeid

Fylkesmannen har ikke mottatt noen søknader i 2005

Fylkesmannen har informert om strategiplanen på møter med kommunenes skoleledere. For øvrig inngår fokus på opplæring for språklige og kulturelle minoriteter som en del av den jevnlige oppfølgingen av kommunene. I 2005 ble det dessuten lagt planer for kommende tilsyn knyttet til denne tematikken. Av praktiske årsaker ble konferansen knyttet til "Likeverdig utdanning i praksis" utsatt til 2006. Temaet vil bli tverrkulturell forståelse og kompetanse – en gjennomgående premiss for handlingsplanen.

I 2005 er det fordelt midler til kommunene etter søknad, det var ingen søknader fra fylkeskommunen siste år. Midlene er tildelt 16 prosjekt fordelt på 10 kommuner og en friskole.

For de andre aktivitetene i "Gi rom for lesing", rapporterer vi til Utdanningsdirektoratet innen 1. mars 2006.

Oppgavene under resultatområde 33 er utført fullt ut.

33.2
Kompetanse-
utvikling

33.5 Likeverdig
utdanning i
praksis

33.6 Gi rom for
lesing

Resultatområde 34 Lærings – og oppvekstmiljø.

Tilsyn med alternative undervisningsopplegg er omtalt under resultatområde 31.

Manifest mot mobbing

Fylkesmannen har ikke vært sentral aktør i det nasjonale arbeidet på dette området i 2005, bortsett fra generell informasjon bl.a på kommunemøtene.

"Fysisk aktivitet og måltider i skole"

Utdannings- og sosial- og helsedirektoratet har initiert et prosjekt ved embetet hvor målsettingen er å etablere gode rammer for skolemåltidet og minst en times fysisk aktivitet i løpet av skoledagen. 10 skoler i Aust-Agder fikk tildelt sentrale utviklingsmidler etter innstilling fra Fylkesmannen. Det er etablert eget nettverk for prosjektskolene. De 6 skolene som fikk midler i 2004, inviteres fortsatt til deltakelse i nettverket. Det er avholdt tre nettverkssamlinger og en spredningskonferanse i løpet av året.

Verdiprojektene

Fylkesmannen har arbeidet med lærings- og oppvekstmiljø i samsvar med Innst. S. nr. 268 og St.meld. nr. 30 (2003-2004) Kultur for læring. Det er oppfordret til en helhetlig satsing der alle sider ved oppvekst- og læringsmiljøet blir sett i sammenheng. På denne bakgrunn har Fylkesmannen deltatt i begge verdiprojektene "Verdiar i skolekvardagen" og "Skal-skal ikkje". Det vises til sluttrapporter for begge prosjektene.

Det er lagt ned et betydelig arbeid innenfor resultatområde 34. Det har imidlertid ikke vært mulig å utføre oppdraget fullt ut pga ressursituasjonen.

Resultatområde 35. Samfunnskontakt og samarbeid i regionen

Fylkesmannen deltar i de årlige møtene med rådmenn og ordførere med informasjon om status og satsingsområdene på opplæringsområdet. Vi gjennomfører årlig flere møter og samlinger med kommunenes opplæringsansvarlige. Disse møtene er viktige informasjonsarenaer for fylkesmannen. Møtene er informasjonsmøter med påfølgende diskusjon, det samtales og informeres om nasjonale styringsdokumenter og strategiplaner, det diskuteres status og utviklingssaker på opplæringsområdet. Vi har jevnlig og avtalte møter med ansvarlige for opplæring i fylkeskommunen. Vi har deltatt i arbeidsgrupper nedsatt i forbindelse med fylkeskommunes revidering av fylkesplanen.

I 2005 gjennomførte Fylkesmannen i Aust-Agder heldagsmøter med fem kommuner. Gjennom forberedelser til og gjennomføring av disse møtene har Fylkesmannen lagt stor vekt på å fremskaffe, bearbeide og analysere tilgjengelig statistikk på utdanningsområdet. Denne dokumentasjonen har ligget til grunn for spørsmål som har vært tatt opp med kommunene i disse møtene.

Gjennom 2005 har Fylkesmannen fortsatt dialogen med KS om arbeidet med effektiviseringsnettverkene. Fylkesmannens bidrag på utdanningsfeltet har i hovedsak vært knyttet til prosjektet "Skoleporten.no til nytte og glede for brukerne". I tillegg har vi levert KOSTRA-analyse og deltatt i nettverksarbeid på barnehageområdet.

35.1 Samfunnskontakt

35.2 Informasjon og veiledning	<p>Generell informasjon og veiledning utgjør en vesentlig del av arbeidet. Den gis i ulike typer møter med kommunene, gjennom telefonhenvendelser fra foresatte og saksbehandlere i kommuner, bruk av e-post m.m. En del telefonhenvendelser krever ofte oppfølging og det har tatt betydelig arbeidstid.</p>
Introduksjonsloven	<p>Gjennom endringen i Introduksjonsloven fra 1. september i 2005, har informasjons- og veiledningsarbeidet i tilknytning til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for nyankomne innvandrere blitt styrket. Fylkesmannen har hatt særskilt fokus på introduksjonsloven i møter med kommunene og deltar i to nettverk, dels et lokalt nettverk kommunale voksenopplæringsaktører, og dels et nettverk i regi av UDI Sør (IMDI Sør) med deltakelse fra fylkesmannsembetene i Telemark, Vest-Agder og Aust-Agder. Vi nevner også at Sørlandet Lærerstevne i 2005, der skoleaktører fra begge Agder-fylkene ble invitert, hadde fokus på ny læreplan og ny metodikk knyttet til opplæringen av nyankomne innvandrere.</p>
Internasjonalisering og internasjonalt samarbeid	<p>Det har blitt arrangert en dagskonferanse om EU og europeisk skolesamarbeid for grunnskole og videregående skole i samarbeid med andre aktører.</p> <p>Oppgavene under resultatområde 35 er utført fullt ut.</p> <p>Resultatområde 36. Løpende drifts- og forvaltningsoppgaver.</p> <p><i>Minerva</i> Fylkesmannen har fått et delebert ansvar for Minerva prosjektet. Vi har i 2005 deltatt i sentral styringsgruppe for prosjektet og medvirket til at skolene har fått informasjon om prosjektet.</p> <p>Fylkesmannen har hatt ansvar for saksbehandling i region sør herunder oppfølging, veiledning og kompetanseutvikling. Tilskudd til de deltakende skolene ble utbetalt etter søknad. I 2005 var det 15 deltakerskoler i region Sør-Norge. Skolene er blitt rekruttert fra alle nivåer i grunnopplæringen</p> <p><i>Miljø og utvikling</i> Fylkesmannen har deltatt i en internasjonal nettverksgruppe på miljøområdet.</p> <p><i>IKT i utdanningen</i> Fylkesmannen har samarbeidet aktivt med utdanningsdirektoratet og bidratt til iverksetting og gjennomføring av prosjektet Den digitale skole. Videre er det blitt informert i møter med skoleeiere generelt om digital kompetanse og at kommunene og fylkeskommunen må avsette ressurser for å oppfylle målene i læreplanene om IKT.</p> <p><i>Den kulturelle skolesekken.</i> Fylkesmannen har samarbeidet med aktuelle aktører om den kulturelle skolesekken. Skolekonsertene i regi av rikskonsertene er planlagt og gjennomført i samarbeid med fylkeskommunen.</p> <p><i>Regionale konferanser på oppdrag fra utdanningsdirektoratet.</i> Fylkesmannen har bidratt med gjennomføring av regionale konferanser i 2005, bl.a læreplankonferanser og nasjonale strategier som for eksempel Gi rom for lesing.</p>

Operasjon dagsverk og internasjonal uke. Voksenopplæring
Her har vi i begrenset grad deltatt.

Folkehøgskolenes regnskap

Fylkesmannen har besøkt og gjennomført ettersyn med de to folkehøgskolenes regnskaper

Det er lagt ned et betydelig arbeid innenfor resultatområde 36. Det har imidlertid ikke vært mulig å utføre oppdraget fullt ut pga resurssituasjonen

Resultatområde 37. Tilskuddsforvaltning og øvrige oppgaver finansiert over fagkapitler.

37.1 Tilskuddsforvaltning

Fylkesmannen har kontrollert mottatte lister fra fylkeskommunen over elever på landslinjer og rapportert videre til utdanningsdirektoratet. Tilskuddene knyttet til leirskoleopplæring, barn og unge i asylmottak, språklige minoriteter i grunnskolen, språklige minoriteter i videregående opplæring og tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskap for voksne innvandrere er forvaltet på grunnlag av forutsetningene fra sentralt hold. Den sistnevnte tilskuddsordning ble to-delt fra 1. september 2005 (overgangsordningen og per capita ordningen). Det har knyttet seg særlige utfordringer og merarbeid til forvaltningen av dette tilskuddet. Oppgavene er utført i henhold til oppdrag. Det vises for øvrig til økonomirapporteringen og særskilt tilskuddsrapportering.

37.2 Øvrige oppgaver finansiert over fagkapitler

Arbeidet med nasjonalt kvalitetsvurderingssystem er gjennomført. Det vises til omtale under resultatområde 32. Når det gjelder tiltaket innen tilpasset opplæring og spesialundervisning, vises det til kommentarer under resultatområde 31.

Forvaltning av tegnspråkopplæringen

Embetet har et særoppdrag på området tegnspråkopplæring for foreldre til døve og sterkt tunghørte barn. Programmet heter "Se mitt språk". I sammenheng med det nordiske samarbeidet på området ble det avholdt en større konferanse med tema "Språkets betydning for barns emosjonelle og intellektuelle utvikling" i Torshavn på Færøyene. Konferansen ble gjennomført med støtte fra Nordisk Råd og med deltakelse fra alle nordiske land. Det ble utarbeidet en egen rapport etter konferansen. Prosjektleder har betydelige arbeidesoppgaver med koordinering og drifting av tegnspråkprogrammet. Den generelle oversikten under viser hva oppgavene i hovedsak i 2005 bestod av.

- Videreføre opplæringsprogrammet etter oppsatt plan.
- Videreføre samarbeidet i Europeisk sammenheng.
- Videreføre samarbeidet med de nordiske landene.
- Videreføre samarbeidet med offentlige og private organisasjoner i Norge.
- Lede LIKU (Landsdekkende informasjons- og koordineringsutvalg)
- Lede kompetansehevingsprogram for tegnspråklærerne ved hørselssentrene og Ål folkehøgskole
- Delta på RIKU (Regionale inntaks- og koordineringsutvalg)
- Modellutprøving av nettverksarbeid.
- Starte revideringsarbeidet av opplæringsplanen til "Se mitt språk"

Alle oppdragene i programmet er gjennomført i henhold til tildelingsbrev. For øvrig vises det til økonomirapporteringen

Alle oppgavene under resultatområde 37 er utført etter planen.

Resultatområde 41 – 48 Barne- og familiedepartementet

Resultatområde 41 Barnehager

Fylkesmannen forvalter de statlige tilskuddsordningene, fatter vedtak om tildeling av tilskudd til den enkelte barnehageeier og betaler ut tilskuddet via kommunene.

41.1 Barnehager – tilskudds- forvaltning

Type tilskudd	Utbetalt i 2005
Statstilskudd til drift	180 510 206
Investeringstilskudd	5 092 913
Tilskudd barn med nedsatt funksjonsevne	16 153 301
Tilskudd tiltak for bedre språkforståelse	1 394 120
Skjønnsmidler	19 463 048
Totalt	222 613 588

Det er holdt kurs for eiere av private og offentlige barnehager der vi blant annet har hatt en gjennomgang av ulike tilskuddsordninger for barnehager.

41.2 Barnehager – Oppgaver etter barnehageloven

I desember 2005 ble det holdt kurs/dialogseminar for eiere av private og offentlige barnehager der vi hadde en gjennomgang av ny Lov om barnehager, forskrifter og forslag til revidert rammeplan.

Aust-Agder mottok 0 klager etter barnehagelovens § 7 i 2005, mot 18 klager i 2004. Det er ikke mottatt søknader om dispensasjon etter barnehageloven.

41.3 Barnehager – Formidling av nasjonal politikk

Aust-Agder hadde 4 754 barn i barnehage per 31.12.2005. Det er en økning i antall barn på ca. 3 %. Det er størst økning i kategorien 41 timer eller mer, og deretter i de to neste oppholdskategoriene. De laveste oppholdskategoriene hadde totalt sett en klar nedgang.

Fylkesmannen gjennomførte i 2005 flere møter med kommunene der kommunalt ansvarlige for barnehagesektoren deltok. Det var dessuten to saksbehandlersamlinger med kommunene der blant annet barnehagereformen, herunder ny lov og forslag til revidert rammeplan var tema. På de felles kommunebesøkene i fylkesmannens regi ble og nasjonale planer og satsinger på barnehageområdet diskutert. Det er fortsatt stort behov for veiledning og informasjon både til kommuner og private barnehageeiere. Vi informerer hyppig bl.a om gjennomføringen av barnehagereformen, lovverk, prisfastsetting, likeverdig behandling både gjennom utsendinger av e-post og i møter.

Fylkesmannen arrangerte i 2005 fagdag for over 600 barnehageansatte med Magne Raundalen der temaet var "Nytt syn på barn – hva sier hjerneforskerne". Det er også i år arrangert TRAS-kurs for barnehager, og stadig flere ønsker dette som et grunnlag for arbeidet med barna.

Samarbeid med Husbanken

Fylkesmannen i Aust-Agder har koordineringsansvar for samarbeid mellom Husbanken og regionens 3 fylker. I 2005 har vi hatt møter med Husbanken og et møte der en stor kommune fra hvert av fylkene i regionen deltok. Det ble klart at kommunenes behov hadde endret seg den siste tiden.

Kommunene kjenner til kravet om full behovsdekning, og arbeider aktivt for å oppnå dette så raskt som mulig. De presiserer at full utbygging ikke vil være et faktum før det settes endelig tidspunkt for maksimalpris trinn 2 på det nivået det var tenkt i utgangspunktet.

Kommunene er svært opptatt av alle sider som letter og forenkler arbeidet med å få til full barnehageutbygging. Det nevnes flere momenter som bl.a. mulighet til å kunne styre etableringen da fri etableringsrett gjør dette vanskelig for kommunene, en forenkling av arbeidet med likeverdig behandling, et nettsted (der "de gode eksemplene" på organisering, ledelse, bygg, fleksible løsninger med mer legges ut), at Husbanken kommer inn tidlig med veiledning med hensyn til kvalitet på barnehagebygg og et sterkere fokus på 0-16 års perspektivet.

Kommunene er fordelt i tre nettverk som har fått tildelt til sammen kr 218 900 til utviklingstiltak på barnehageområdet. Nettverkene har gjennomført en rekke kurs for barnehagene i sin region. Fylkesmannen i Aust-Agder har ikke deltatt på kommunenettverksmøtene i 2005, men har hatt møter med arbeidsgrupper der hvert nettverk er representert, og der det planlegges aktiviteter i løpet av året. Vi har også samlet nettverkene til saksbehandlersamlinger. Vi opplever fortsatt at økt kommunalt ansvar gir gode resultater.

Alle oppgavene under resultatområde 41 er gjennomført etter planen.

Resultatområde 42 Familierett

Det er kun ett familievernkontor i Aust-Agder. Vi har gjennomført ett tilsynsbesøk. Fylkesmannen hadde ingen spesielle merknader. Kontoret er hovedsakelig bemannet med fagfolk som har lang erfaring. Alle terapeutene fungerer også som familiemeglere. Det er mottatt 1 skriftlig klage fra brukere av familievernkontoret.

Alle oppgavene under resultatområde 44 er gjennomført etter planen.

Resultatområde 45 Barnevern

Fylkesmannen har i 2005 fulgt opp kommuner som har oversittet fristene for gjennomgang av meldinger og undersøkelser i lov om barneverntjenester. Fylkesmannen fant i 2005 å måtte gi Grimstad kommune en bot på kr. 80000 for gjentatte oversittelser av frister i undersøkelsessaker.

Vi gjennomførte systemrevisjoner med barneverntjenestene i Bygland, Evje og Tvedestrand. Disse var ledd i et landsomfattende tilsyn initiert av Barne- og familiedepartementet. Det ble avdekket 2 avvik i Bygland som er rettet opp innen utgangen av året.

Fylkesmannen har også i år oppfylt kravene til tilsyn med barneverninstitusjoner. Vi har ført både individtilsyn og tilsyn etter systemrevisjonsmetoden. Sistenevnte med temaer en var blitt enige om fylkesmennene i regionen imellom. Det har i enkelte tilfeller ikke blitt ført tilsyn gjennom hele året, da institusjonene bare delvis har vært i bruk. Det har vært forsøkt å holde et bredt fokus på alle forhold knyttet til rettighetsforskriften. Det er i løpet av året mottatt flere klager fra beboere på både statlige og private tiltak som er behandlet særskilt. Det er i tilsyn gitt pålegg og begrunnede meldinger til flere institusjoner.

Fylkesmannen behandlet 2 saker om fritak fra taushetsplikt for ansatte i barnevernstjenesten i 2005. Det var ingen saker for ansatte i grunnskolen eller barnehagen i 2005.

45.1 Tilsyn med barnevernsinstitusjoner og oppfølging av den kommunale barnevernstjenesten

45.2 Barnevern. Fritak for taushetsplikt

45.3 Barnevern.
Kompetansetiltak/
informasjon

Det er i år, som tidligere, avholdt barnevernkonferanse i samarbeid med Fagteamet i Arendal. Hovedtemaet var arbeid med tiltaksplaner. Fylkesmannen har også avholdt kurs om partsrettigheter i barnevernsarbeid, samt kurs om saksforberedelse for fylkesnemnd. Vi har i tillegg bidratt økonomisk til et kurs om rettighetsforskriften, som var et samarbeid mellom en statlig og en privat institusjon i fylket.

Fylkesmannen har i året som har gått deltatt i nettverkssamlinger med de andre fylkesmennene i regionen. Vi har bl. a. hatt ett møte hvor vi sammen med adv Rikke Lassen har drøftet rettighetsforskriften. Disse samarbeidsmøtene på tvers av fylkesgrensene har vært viktige arenaer for kompetanseheving i året som gikk.

Alle oppgavene under resultatområde 45 er gjennomført etter planen.

Resultatområde 47 Gjeldsrådgivning

Spørreundersøkelse om kompetansebehov på ulike områder innen sosialtjenesten er sendt alle kommunene i fylket. Svar kommer inn i begynnelsen av 2006. Faglig forum for økonomisk rådgivning er etablert. Det er gjennomført 2 dagers grunnkurs innen økonomisk rådgivning, og videregående kurs er planlagt i 2006.

Resultatområde 48 Likestilling

Fylkesmannen i Aust-Agder hadde også i 2005 fokus på likestilling i vår utadrettede virksomhet. Som et gjennomgående tiltak, har vi fulgt opp tidligere målsetting om lik fordeling menn og kvinner/jenter og gutter som bidragsyttere og foredragsholdere på våre kurs og konferanser og andre oppdrag som for eksempel sensorer og prosjektmedarbeidere.

Minerva-
prosjektet

Aust-Agder har et koordineringsansvar for region Sør-Norge når det gjelder Minerva-prosjektet, omtalt under resultatområde 36. Prosjektskolene i Aust-Agder har i 2005 arbeidet med å få flere jenter til å velge realfag. For å stimulere til dette, ble det bl.a. benyttet kvinnelige veiledere og mentorer for jentene. Det ble og lagt spesielt vekt på at det er lik fordeling av jenter og gutter som bidragsyttere i alle sammenhenger.

"Kommuner i
likestillingsnett i
Agder"

Fylkesmannen har deltatt i "Kommuner i likestillingsnett i Agder", et nettverk i regi av KS Agder. Intensjonen med kommuner i dette nettverket har vært å endre den dårlige statistikken for likestilling som foreligger for Sørlandet. I 2005 har det fortsatt vært fokus på å få til bedre integrering av likestillingsspørsmål i kommunens styringsdokumenter og planer. I 2005 var Vegårshei en av kommunene som det ble fokusert på. Kommunens ordfører har uttalt at et aktivt likestillingsarbeid var helt nødvendig da Vegårshei havnet som nr 407 på likestillingsindeksen i 2003. I 2004 var Vegårshei nr 242 på denne indeksen, og hun sier at det fortsatt er en vei å gå innen dette området.

Grimstad kommune deltok i 2005 i et sentralt KS-prosjekt for å redusere bruk av uønsket deltid. Flere andre Agder-kommuner var opptatt av dette.

Etablerer Service som fylkesmannen har del finansiert, har arbeidet for å få flere kvinner til å etablere egen bedrift. I 2005 var det 5 ulike nettverkskredittgrupper i Aust-Agder (inkl. ny nettverksgruppe som ble opprettet i 2004). Fylkesmannen har ansvar for oppfølging av disse.

<i>Fasett</i>	<p>I 2005 startet arbeidet med planlegging av ny fasettkonferanse som i september 2006 skal avholdes i Frederikshavn. Fasett ble første gang arrangert i Arendal i 2002, og da som et samarbeid mellom fylkesmennene og fylkeskommunene i Aust- og Vest-Agder og Innovasjon Norge. Hensikten med Fasett konferansene er blant annet å skape langsiktige og bærekraftige nettverk. Som en oppfølging av Fasett, arrangerte vi i 2005 en studietur for kvinnelige "småbedriftseiere".</p>
<i>Kreative kvinner</i>	<p>Kreative Kvinner hadde i 2005 en salgsutstilling på Hovden og en mindre utstilling i Arendal. En rekke virksomheter fra hele fylket fikk muligheten til å presentere seg på disse utstillingene. 2005 var det 13. året det ble arrangert utstillinger etter at dette næringsforumet for kvinner i Aust-Agder ble stiftet. Hensikten med næringsforumet og den årlige utstillingen er å synliggjøre og styrke kvinners posisjon i næringslivet. Forumet er også behjelpelig med å knytte kontakter mellom bedrifter og hjelper også til med markedsføring og kontaktformidling. Det har derfor stor betydning for de kvinnene som får presentert seg på denne måten.</p>
<i>Å utløse menneskelige ressurser</i>	<p>Prosjektet "Å utløse menneskelige ressurser" er et likestillingsprosjekt for Aust- og Vest-Agder som ble startet av Agderrådet. Prosjektet har mange delprosjekter, og Fylkesmannen i Aust-Agder har hatt ansvar for gjennomføring av delprosjektet på barnehageområdet der Grimstad og Kristiansand er deltakerkommuner. Prosjektet ble avsluttet i 2005, og det blir utarbeidet egen rapport som sendes fagdepartementet og Agderrådet våren 2006.</p>
<i>Menn i barnehagen</i>	<p>Det ble også i 2005 arbeidet aktivt for å rekruttere og ikke minst beholde menn i barnehagene (MIB). Fylkesmannen i Aust-Agder bidro i 2005 med kr 30 000 til MIB-arbeid og andre likestillingstiltak. Det har vært regionsamlinger for MIB-kontakter der vår kontakt i Aust-Agder deltok. Vår fylkeskontakt inviterte alle mannlige ansatte til samling i "sin" barnehage, der nærmere 20 menn møtte. Det ble arrangert en regionkonferanse for Vestfold, Telemark, Vest- og Aust-Agder i Arendal, der tema var Handlingsplan for likestilling i barnehagen. To personer fra Aust-Agder deltok på den nasjonale konferansen om likestilling i barnehagen.</p>
<i>Gi rom for lesing</i>	<p>Strategiplanen, "Gi rom for lesing", fra Utdanningsdirektoratet setter fokus på barn og unges leseferdigheter. Det ble i 2005 arrangert en regionkonferanse i Førde. Flere av skolene har fortsatt med tiltak som er rettet mot rene guttegrupper og rene jentegrupper som fungerer i kortere perioder. Det fokuseres i disse periodene blant annet på type litteratur, og det legges vekt på å finne ut hvilken litteratur som appellerer til gutter, og hva som fenger jenter. Se nærmere under resultatområde 33.6 og egen rapportering til Utdanningsdirektoratet.</p>
<i>Fysisk aktivitet</i>	<p>Fysisk aktivitet har fått økt fokus i de flere sammenhenger. Flere skoler i Aust-Agder har fortsatt arbeidet med ulike aktiviteter tilpasset etter kjønn, interesser og ferdigheter. Der jenter og gutter har ulike behov og ønsker, legges det i stor grad til rette for at dette skal imøtekommes. Dette har resultert i økt deltakelse blant både jenter og gutter. Resultatene har så langt vært svært positive.</p>
	<p>Oppgavene under resultatområde 49 er gjennomført. Når det gjelder likestilling internt i embetet vises det til årsmeldingens kap. 1.</p>

Resultatområde 51 – 57 Justis- og politidepartementet

Resultatområde 51 Siviladministrasjon

51.1 Stiftelser

Fylkesmannen har foretatt oppdatering av opplysningene i stiftelsene som inngår i fylkesmannens register i 2005 samsvar med overgangsbestemmelsene i den nye stiftelsesloven. Det er tale om relativt få tilfeller.

51.3 Forliksråd

Fylkesmannen har utført de tilsynsfunksjoner som er pålagt av departementet i embetsoppdraget. Det har også i 2005 vært relativt få henvendelser fra forliksrådene og publikum. Fylkesmannen har avholdt kurs for forliksrådene i 2005 sammen med Vest- Agder og Telemark. Departementets resultatmål er oppfylt.

51.5 – 51-7 Tomtefesteloven, Dekningsloven og kommunale politivedtekter

Det er i 2005 ikke innkommet / behandlet saker etter tomtefesteloven, saker etter dekningsloven eller om politivedtekter.

Resultatområde 52 Borgerrettigheter

52.1 Rettshjelp

Fylkesmannen har foretatt særskilt rapportering til Justisdepartementet pr. 31.12.05 i samsvar med embetsoppdraget. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid har vært ca. 4-5 uker. Det resultatmål som Justisdepartementet har satt på maks 2 måneder er oppfylt.

52.3 Navnesaker

Fylkesmannen har mottatt 6 klagesaker i 2005. Alle sakene er avgjort. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid har vært ca. 8 uker.

Resultatområde 53 Regional samordner innen samfunnsikkerhet og beredskap

Satsningen på sikrere krafttilførsel til Arendal by er ytterligere styrket i 2005 (ref omtale i årsrapport 2004). I løpet av året har planene materialisert seg i godkjent konsesjon for bygging av sekundær innmatingsvei til byen med tilstrekkelig kapasitet i forhold til behovet. Møte i fylkesberedskapsrådet november 2005 ga nyttig og god samordning og informasjon til medlemmene om beredskapsmessige forhold i fylket. Fylkesmannen redegjorde også for begrepet samordning i møte med statlige etatssjefer. Fylkesmannens fylkes-ROS er oppdatert og nyttes som grunnlag i arbeidet som pågår med å anskueliggjøre fylkes-ROSen på kart (GIS basert). Årets gjennomgang av analysen har resultert i nye tiltakskort i kriseplanen.

Kommunale og regionale beredskapsforberedelser for håndtering av flom og skred i og ved vassdrag, samt ekstraordinære kraftsituasjoner er fulgt opp gjennom tilsyn i kommunene, kommunemøter, øvelser og planarbeid. Beredskapsarbeid for håndtering ved ev dambrudd er ikke gjennomført i 2005.

Et stort arbeid er gjennomført med oppfølging av loven om helsemessig og sosial beredskap.

Systematisk kvalitetssikring av beredskapsarbeidet gjennomføres sammen med det regionale helsetilsynet etter følgende mal:

*Fylkesbered-
skapsrådet*

*Samarbeid med
Helsetilsynet*

Felles tilsyn, faglige oppdateringer i berørte kommuner, omfattende beredskapsdager, fullskalaøvelser (brann på sykehjem eller smittevern), systematisk oppfølging av tilsynsrapporter og evalueringsrapporter etter øvelsene.

Det regionale HF er representert med smittevernoverlegen på respektive øvelser. Beredskapsavdelingen er representert i arbeidsutvalgene for sykehuset beredskapsplaner og kan derigjennom kvalitetssikre begge veier.

Det er gjennomført 5 felles tilsyn, 5 faglige oppdateringer (presse og informasjonskurs og kurs i ROS analyser), 5 beredskapsdager og 5 fullskalaøvelser samt 1 papirøvelse. Det er tillegg gjennomført 1 felles beredskapstilsyn med legevakten i Valle og Bykle kommuner.

Beredskapsdagen 2005 ble gjennomført ved Høvåg skole i Lillesand kommune.

Forståelsen for- og kjennskap til samordning er styrket gjennom året. Terskelen for å ta kontakt mellom etatene og for gjensidig koordinering og informasjon er senket.

Resultatområde 54 Veileder og pådriver overfor kommunene

Den kommunerettede aktiviteten samt Arendal og Grimstad kommuner som de mest befolkningsrike, er gitt høyeste prioritet i 2005.

Det er også lagt til rette for interkommunalt arbeid, og samarbeid mellom kommunene. Konferanse er gjennomført for alle kommuner med vektlegging på ROS-analyse som grunnlag for å ta beredskapsmessige hensyn i planarbeid i kommunen, for å ivareta kommunenes ansvar for krisehåndtering og for å revidere kriseplaner for å få et helhetlig planverk. (Eget prosjekt er gjennomført med flere kommuner som deltakere).

Tilsyn

Ordinært tilsyn er gjennomført med 5 kommuner. Alle gjennomført og samordnet med fylkeslegen/helsetilsynet. I tillegg har beredskapsavdelingen deltatt sammen med fylkeslegen på ekstraordinære tilsyn ved rapporterte avvik i forhold til loven om helsemessig- og sosial beredskap. Dette har bl a vært tilsyn ifm manglende kommunelegedekning.

Øvelser

Øvelser er gjennomført i 6 kommuner. Dette er såkalte fullskalaøvelser over en dags varighet. En kommune har i tillegg gjennomført table-top øvelse over en dags varighet. Den kommunale kriseledelsen får før øvelsen opplæring i stabsarbeid og i presse- og mediahåndtering. På øvingsdagen gjennomfører kommunens kriseledelse strategisk krisehåndtering. I tillegg deltar alle nødetatene, frivillige organisasjoner og et øvingsobjekt. Øvingsobjekt har i 2005 vært helseinstitusjoner, med scenario som smittevern, brann, evakuering med mer. (Øvelser etter tidligere mønster som er grundig beskrevet i årsrapport 2004).

Støtte til rydding i kommunenes arkiver, med påfølgende makulering av utdaterte dokumenter, har blitt gjennomført.

Relevante utdrag av risikovurderinger som utgis har blitt formidlet til kommunene via e-post eller med informasjon i møte med ordførere og rådmenn (to separate møter).

Varslingsøvelse er gjennomført innen atomulykkesberedskap.

Embetet har bistått DSB ved NUSB i gjennomføring av øvelser i Østfold og Buskerud.

Fylket har i løpet av året 2005 hevet beredskapsnivået betraktelig innen de mest folkerike kommunene. I tillegg er planer harmonisert og revidert. Forståelsen for loven om helsemessig og sosial beredskap er styrket i kommunene.

Resultatområde 55 Forebyggende samfunnssikkerhet i arealplanleggingen

Retningslinjer for Fylkesmannens bruk av innsigelse er ivaretatt ved aktivt deltakelse i intern plangruppe og planforum. Gjennom denne deltakelsen har vi informert og påvirket planleggerne til å vektlegge samfunnssikkerhet og beredskap. Det er gitt faglige innspill i meldings- og høringsfasen til reguleringsplaner, kommune- og kommunedelplaner samt konsekvensutredninger. Vi har hatt 191 planer til gjennomgang og behandling. Det er ikke fremmet innsigelse til arealplaner i 2005.

Informasjon og veiledning om ROS-analyser og det å ta hensyn til samfunnssikkerhet i all kommunal planlegging, er også ivaretatt gjennom egen konferanse hvor 14 av 15 kommuner deltok. I tillegg har dette vært tema på fylkesmannens kommunemøter, møter med ordførere og rådmenn, kommunale beredskapsdager, under planlegging av øvelser, i selve øvelsene og ellers i ulike fora hvor vi har anledning til å motivere for nødvendigheten og nytten av slike analyser.

I tilsyn og ved øvelser er det påpekt at kompetansen og informasjonen som foreligger i de kommunale miljøene innen ROS, planutarbeidelse og brannredningstjeneste må nyttes samlet innen kommunen.

Kommunene i fylket har gjennom året styrket sin bevissthet i bruk av GIS innen ROS-analyser for å anskueliggjøre sårbarheten. Praktisk nytte av denne informasjonen i planbehandling og ved helhetstenkning er også styrket.

Hele embetet har tilgang til egne og nasjonale kartdatabaser på vårt intranett gjennom en innkjøpt Arc IMS/Webclient - løsning. Denne løsningen sammen med øvrig GIS-verktøy representerer en god støttefunksjon for beredskapsarbeidet og for øvrig saksbehandling.

Resultatområde 56 Ivaretagelse av forpliktelser vedrørende samordning ved ekstraordinære kriser i fred, sikkerhetspolitiske kriser og krig

Angående samordning og samhandling samt møte i Fylkesberedskapsrådet vises til resultatområde 53.

Fylkesmannens ledergruppe informeres regelmessig om planverkets intensjon og krisestabens funksjon på ledermøter (avdelingsdirektør for beredskapsavdelingen deltar som fast medlem i ledermøtene).

Fylkesmannens krisestab deltok på øvelse i forbindelse med DSBs øvelse i november. Deler av staben har deltatt på opplæring og implementering av nytt loggføringssystem. Behov for dette viste seg i forbindelse med Tsunamien ved årsskiftet 2004-2005. Det er gjennomført to varslingsøvelser innen atomulykkesberedskap.

Fylkesmannens kriseplanverk ble revidert forut for øvelsen. Ny BFF og SBS ble brukt under øvelsen.

Ny leder for fylkesmannens presse- og info-enhet i krisestaben har deltatt på kurs i krisehåndtering ved NUSB.

Det er ikke innmeldt noe behov fra Forsvaret eller andre kravstillere om behov for ressurser innen bygg og anlegg (BA-beredskap). Ressursdatabasen virker ikke, men "Medlemsmatrikkelen" fra Maskinentreprenørenes forening gir tilstrekkelige data slik behovet er i dag.

Instrukser og planer for kryptoutstyr og samband er oppdatert, og embetet har personell som opererer systemet ukentlig.

Aust-Agder og Vest-Agder gjennomførte øvelse "havn" som fellesøvelse med god støtte fra Kystverket. Alle havnekomiteer deltok. Utbyttet av denne øvelsen i 2005 var meget godt.

Embetet har personell og materiell som kan håndtere en krise hvor krisestaben måtte bli aktivisert. Forståelsen for samordning er styrket, og rutiner for å iverksette og føre logg er forbedret.

Resultatområde 57 Sivilt – militært samarbeid

Øvrig samordning innen samfunnssikkerhet og samarbeid med Forsvaret ivaretas ved "forum for samfunnssikkerhet og beredskap på Sørlandet". Det gjennomføres kvartalsvise møter hvor Politiet, Fylkesmennene i Aust- og Vest-Agder, Forsvaret og Sivilforsvaret gjensidig informerer og utveksler erfaringer. Fra 2005 ble også beredskapsansvarlige i Kristiansand og Arendal kommuner deltakere i dette forum. Disse møtene gir en trygg og god effekt med personlig kjennskap mellom etatene og med oppdatert informasjonsutveksling som viser at etatene er samkjørt. BFF, SBS, nøkkelpunkter og distriktsobjekter er også tema i dette forum. Det har ikke vært gjennomført møte i Totalforsvarsnemnda, men det har vært deltakelse i arbeidet med å videreføre konseptet. Intensjonen i Totalforsvarsnemndene videreføres regionalt. Sivilt-militært samarbeid videreføres, men tillegges ikke betydelig vekt.

Resultatområde 61 – 67 Kommunal- og regionaldepartementet

Resultatområde 61 Samordning og omstilling

61.1 Samordning

Gjennom flere år har det vært lagt stor vekt på å få en enhetlig forståelse i embetet av hvordan samordning skal håndteres. De ukentlige ledermøtene, avdelingsmøtene og felles informasjonsmøte som holdes fire ganger i året, er de viktigste arenaer for å ta opp samordningsspørsmål internt. VP-arbeidet konkretiserer hvert år samordningsrutiner mellom avdelingene på konkrete saksområder.

Dialogen med kommunene

Vi har en omfattende kommunedialog basert på en fast innarbeidet møtестruktur. Denne Aust-Agder modellen er grundig beskrevet i tidligere årsmeldinger. Den gir grunnlag for forutsigbarhet, systematikk og sammenheng. I løpet av en tre års periode gjennomføres spesielle samordningsmøter i samtlige kommuner. Dette er møter hvor fylkesmannen med avdelingsdirektører og politisk og administrativ ledelse i kommunene deltar. De årlige møtene med ordførerne og med rådmennene, skjønns møtene og ad-hoc møter er også viktige ledd i møtестrukturen.

Regional stat

Vi mener at denne (innarbeidede) møtestruktur gir åpning for god dialog. Vi gjennomførte en brukerundersøkelse mot kommunene i 2005. Svarene her bekrefter også at dialogen mellom Fylkesmannen og kommunene fungerer godt.

I 2005 ble det holdt spesielle samordningsmøter med kommunene Bygland, Grimstad, Åmli, Iveland og Tvedestrand.

Statlige etatssjefsmøter er også en viktig arena for fylkesmannens samordningsvirksomhet. Det ble holdt 3 møter i 2005. Tema for det ene møtet var kommunenes situasjon. Det vises for øvrig til årsmeldingens kap. 2.1 og 2.2.

Oppdraget under samordning er fullt ut gjennomført i henhold til krav.

61.2 Omstilling

Fylkesmannen har bidratt til å skape en kultur for omstilling i kommunene ved å sette omstilling på agendaen ved flere anledninger i møter sammen med kommunenes ledelse, ved tilsyn og ved møter med den enkelte eller flere kommuner samlet. Både fylkesmannen og assisterende fylkesmann har ved flere anledninger personlig deltatt.

Det er ingen ROBEK-kommuner i Aust-Agder.

Temaet har ved flere anledninger vært på dagsorden i ledermøtene for også i embetet å oppnå en bedre forståelse for omstillingsbehovet i kommunene. Prosessen forut for tildeling av skjønnsmidler er lagt opp slik at alle avdelinger blir involvert. Kommunene får også enkeltvis legge fram sine prosjektønsker for embetsledelsen. Prosjektlederen hos fylkesmannen for omstilling i kommunene og økonomikonsulenten, har besøkt de fleste kommunene i løpet av våren for å få et innblikk i kommunenes planer og prosjekter.

Aust-Agder sammen med Vest-Agder gjennomførte en landsdekkende konferanse for KR D og representanter fra samtlige fylkesmenn i 2005. Hensikten var erfaringsutveksling og noe strategi for veien videre. Representanter fra embetet har deltatt på alle sentrale møter og konferanser om dette tema.

Det er ingen kommuner som har prosjekter med formål om kommunesammenslutning. Derimot er det flere prosjekter som er interkommunale og har som hensikt å effektivisere tjenester for flere kommuner. Et interkommunalt prosjekt ledet av Knutepunkt Sørlandet har fått så stort omfang og er så høyt prioritert at en søknad er inne til KR D om nasjonale skjønnsmidler.

En ressursgruppe for modernisering og effektivisering ble nedsatt av fylkene (Aust- og Vest-Agder) i samarbeid med Høgskolen i Agder. En annen arbeidsgruppe med samme deltakere pluss KS-Agder og Knutepunkt Sørlandet arbeider for en landsdekkende konferanse for kommunene med tema omstilling og modernisering. KR D deltar også i dette arbeidet. Embetet har hatt en koordinator for dette arbeidet. Økonomikonsulenten har deltatt aktivt i tillegg til embetsledelsen og avdelingsdirektørene.

Fylkesmannen kan vise til aktiviteter rettet mot kommunene, og aktivitet i kommunene, som viser framgang og effektiviseringsplaner etter innsatsen de siste to år.

Resultatområde 62 Kommuneøkonomi

62.1 Kontroll og godkjenning etter økonomi-bestemmelsene i kommuneloven.

Fylkesmannen har gjennomgått alle årsbudsjett og økonomiplaner mht. om kommunene skal underlegges kontroll. Tilbakemelding er i ettertid gitt til kommunene.

Lillesand kommune ble i 2005 med utgangspunkt i godkjent regnskap for 2004, slettet fra Robek, etter å ha vært registrert siden 2003.

62.2 Økonomi-forvaltning – Veiledning

Fylkesmannen har veiledet kommunene i økonomisk planlegging og forvaltning, både gjennom informasjonsmøter og via brev, telefon og e-post.

Fylkesmannen har informert om kommuneproposisjonen og statsbudsjettet, i henholdsvis mai og oktober. Informasjon om statsbudsjettet ble gitt i samarbeide med Fylkesmannen i Vest-Agder under KS sin høstkonferanse i Kristiansand.

Bruk av KOSTRA

Fylkesmannen har gitt faglig støtte og veiledning til kommunene i bruk av KOSTRA-data. Til kommunemøtene, jf. "Aust-Agder-modellen", med Bygland, Grimstad, Åmli, Iveland og Tvedestrand, har vi utarbeidet "kommunenotat", som i stor grad bygger på aktuell KOSTRA-statistikk. Vi har veiledet kommunene i utfylling av skjema for tjenesterapporteringen. Vi har også veiledet i forhold til bruk av riktig art og funksjon i KOSTRA regnskapet.

Skjønnsmidler

Vi har invitert alle kommunene til skjønns møter. 13 av 15 kommuner deltok på ordfører/rådmannsnivå på skjønns møter for å gi en orientering om gjeldende utfordringer i kommunene. Restskjønn for 2005 ble fordelt i 2 omganger, i mars og september. Det kom inn søknader for 63 prosjekter på vel 18 millioner kroner. 5,116 millioner kroner ble fordelt i restskjønn for 2005. det har vært fokus på lokalt omstillingsarbeid ved tildelingen. Skjønnsmidlene er et nyttig og effektivt bidrag til omstillings- og endringsarbeid i kommunene. Vi har lagt oversikt over fordelingene ut på vår hjemmeside under moderniserings- og omstillingsprosjekter.

Resultatområde 63 Kommunalrett og valglov

63.1 Lovlighets-kontroll

Vi har i henhold til tildelingsbrevet for 2005 og embetsoppdraget utført tilsyn med og søkt å legge til rette for utvikling av et levedyktig lokalt folkestyre under hensyntagen til rettssikkerhet for den enkelte og overordnede nasjonale mål med utgangspunkt i lokale forutsetninger ved forvaltning av bl.a. legalitetskontroll og klageordninger.

Antall saker etter § 59 i kommuneloven har vært få også i 2005. Fylkesmannen har truffet vedtak i 2 sak etter kl. § 59 nr. 1. Kommunens vedtak ble opprettholdt i begge sakene. Videre har Fylkesmannen behandlet 4 saker etter kl. § 59 nr. 5. Fylkesmannen avgav bare uttalelser i sakene. Kommunens vedtak ble endret i to sak etter ny behandling i kommunene. I de øvrige sakene hadde fylkesmannen ikke vesentlige merknader til kommunenes avgjørelser.

63.2 Valgloven

Fylkesmannen har avholdt en valgkonferanse for valgstyrene i kommunene den 10.05.05, med fremmøte fra alle kommunene. Valget ble avviklet uten nevneverdige problemer.

Klagesaker

Resultatområde 64 Forvaltningsrett og offentlighetsloven i forhold til kommunesektoren

Fylkesmannen har behandlet 2 klager angående dokumentinnsyn etter offentlighetsloven i 2005. En klage ble tatt til følge av kommunen etter ny behandling. Fylkesmannen har ikke mottatt/behandlet klager om partsinnsyn etter forvaltningsloven i 2005.

Resultatområde 65 Kommuneinndeling og interkommunalt samarbeid

Det har ikke vært fremmet noen sak om endring i kommuneinndeling i fylket i 2005.

Resultatområde 66 Bolig- og bygningsrett

Embetet har ved utøvelse av funksjonen som klageinstans etter plan- og bygningsloven lagt vekt på sammenhengen mellom plansaker og byggesaker. Også i 2005 har embetet prioritert klagesaker etter pbl. Det er innkommet 178 saker i 2005 (inkl. arealplanklagesaker). Vedtak er truffet i 179 saker. I 147 saker ble kommunens vedtak stadfestet helt eller delvis. Gjennomsnittlig behandlingstid var 67 dager. Departementets resultatmål på maks 3 mnd. behandlingstid er oppnådd.

Antall uavgjorte saker ved årsskiftet 2005/6 var 37. Fylkesmannen har innført retningslinjer for behandling av klagesaker etter pbl. Saker som gjelder nybygg av boliger og saker vedrørende næringsvirksomhet er prioriterte. Fylkesmannen har behandlet saker hvor klagen var gitt oppsettende virkning i løpet av 6 uker etter mottakelsen, jf. fvl. § 42. Det har vært relativt få slike saker i 2005.

Fylkesmannen har gitt fortløpende, omfattende informasjon og veiledning om byggesaksreglene i plan- og bygningsloven, muntlig og skriftlig til kommunene og næringslivet/private.

Fylkesmannen har ikke mottatt noen saker etter oreigningsloven i 2005 (førsteinstans- vedtak).

Det er ikke innkommet noen klagesaker vedrørende ny eierseksjonslov i Aust- Agder i 2005.

Resultatområde 67 Innvandring**67.1 Statsborgersaker**

Fylkesmannen har i 2005 mottatt 12 melding fra borgere som iht. lov om norsk riksborgerrett vil bli norske statsborgere. Det er gitt statsborgerrettsbevilling/attest av Fylkesmannen i alle sakene.

Fylkesmannen har realitetsbehandlet 2 klagesaker etter Introduksjonsloven i 2005, mens en sak ble returnert kommunen.

67.3
Introduksjons-
ordning for
nyankomne
innvandrere

Antall saker	Tema	Merknad	Utfall	Saksbehandlingstid/fm.
1	Støtte til briller	Det ble søkt om refusjon av allerede betalt regning. I tillegg økonomisk mulighet til selv å dekke utgiftene.	Vedtaket stadfestet	2 1/2 mnd.
2	Forlengelse av fødselspermisjon m/introduksjonsstønad	Kommunen har fulgt regelverket. Ikke grunnlag for unntak fra hovedregelen	Vedtaket stadfestet	2 uker
3	Manglende økonomisk støtte	Klagen er skrevet av lærer i voksenopplæringen og sendt direkte til Fylkesmannen	Saken returnert til kommunen som rette vedkommende	1 uke

Det er opprettet et regionalt samarbeid mellom IMDI og fylkesmannsembetene med halvårlege møter. Her drøftes bl.a. behov for kompetanseheving av embetets egne ansatte og kommunale saksbehandlere, samt erfaringsutveksling ved behandling av klagesaker i regionen. Fylkesmannen har deltatt på regionmøte for programkoordinatorer med orientering om embetets rolle og ansvar.

Resultatområde 71 – 77 Helse- og omsorgsdepartementet

Fylkesmannen får oppdragsbrev fra Sosial- og helsedirektoratet for resultatområdene 71-77 og fra Statens helsetilsyn. Helsetilsynet i Aust Agder sorterer i helsefaglige tilsynssaker faglig under helsedirektøren, og rapporterer til denne i egen årsrapport 20. januar og medisinalmelding 1. mars. Fylkesmannens tilsynsvirksomhet og klagesaksbehandling etter sosialtjenesteloven er også tillagt Statens Helsetilsyn og rutine for rapportering er identiske. Fylkesmannen forutsetter at disse rapporteringene er kjent for FAD når embetets samlede resultatoppnåelse innen sosial- og helseområdet vurderes.

*Klager etter
helselovgivningen*

Det var en økning i antall saker behandlet av Helsetilsynet i Aust-Agder i 2005 sammenlignet med året før. Nivået er allikevel lavere enn i 2003. Det ble i fjor behandlet 58 saker om klage på faglig forsvarlighet i helsetjenesten, hvorav 5 saker ble sendt Statens helsetilsyn for avgjørelse. Dette var saker i forhold til helsepersonell (rusmisbruk, seksuelle tilnærmelser, tyveri av medikamenter).

En tilsynssak kan inneholde flere vurderinger. Vi finner det riktig å i størst mulig grad holde virksomhetseier og driver ansvarlig for tjenestenes innhold, jf helsepersonellovens § 16. En sak kan avstedkomme flere vurderinger. Det ble bare gitt systemkritikk (kritikk til ledelsen) i 1 sak, mens det ble påpekt i alt 14 tilfeller av pliktbrudd i de avsluttede sakene. 14 av sakene ble avsluttet uten at det ble gitt noen bemerkning, mens det ble gitt 17 tilbakemeldinger på forbedringspunkter uten at det forelå brudd på myndighetskrav. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid ligger innenfor kravet på 5 mnd.

I tillegg til de 58 sakene behandlet etter helsepersonelloven, ble det avsluttet 33 saker etter rettighetslovgivningen. Av disse ble det gitt helt eller delvis medhold i 5 saker, ett vedtak ble opphevet mens resten ikke fikk medhold. Klager på sykefrakt, innsyn i journal og rett til nødvendig helsehjelp er de vanligste klagegrunnene. Sakene hadde en median saksbehandlingstid på 61 dager, hvilket er innenfor kravet. Det ble behandlet 26 klager på tvangsmedisinering hvorav 1 fikk medhold, og 3 saker etter forskrift om miljørettet helsevern.

*Klager etter
sosiallovgivningen*

Antall innkomne klagesaker viser en liten nedgang, mens antall behandlede saker er økt noe. Økningen er kommet innen kap. 5 og andre saker. Vi stiller spørsmål ved hvorfor antall klagesaker ikke øker i en tid med mye oppmerksomhet bl.a. omkring pleie- og omsorgstjenester til eldre og rusreformen, men har ikke klare svar på dette. 41% av saker etter kap. 4 blir opphevet eller omgjort, mens tilsvarende tall for kap. 5 er 13,5%. Saksbehandlingstiden ved embetet er fortsatt tilfredsstillende, selv om en større andel saker har en saksbehandlingstid mellom 2 og 3 mnd. enn i 2004.

Lov om sosiale tjenester	Saker etter kap 4	Saker etter kap 5	Andre best.	Totalt
Opphevet og tilbakesendt	8	5	1	14
Omgjort	1	7	1	9
Stadfestet	12	77	6	95
Avvist	1	0	0	1
Totalt ⁵⁾	22	89	8	119

Fra mottak til ferdig behandling	<= 2 uker	< 2 mnd	< 3 mnd	< 4 mnd	< 6 mnd	> 6 mnd	Totalt
Antall saker	23	69	24	3	0	0	119

Tilsyn og systemrevisjoner

Det ble gjennomført 7 systemrevisjoner etter sosialtjenesteloven og 15 etter helselovgivning, hvilket er innenfor kravet. I tillegg ble det gjennomført 3 stedlige tilsyn med en rusinstitusjon (2 tilsyn) og ett privat pleiehjem. 2 av systemrevisjonene var med enkeltmannsforetak, de øvrige er publisert på helsetilsynets hjemmeside (www.helsetilsynet.no). Av de viktigste funnene ved tilsyn nevnes manglende overholdelse av forvaltningslovens bestemmelser ved vedtak etter kommunehelsetjenesteloven og forskrift om disponering av kontantytelser ved opphold i institusjon, noe som svekker brukers rettssikkerhet. Videre har tilsyn med helsemessig og sosial beredskap avdekket lite funksjonelle planer i flere kommuner, med mangelfulle ROS-analyser, og de er i liten grad øvet.

Resultatområde 71 Folkehelse

71.1 Folkehelsearbeid generelt

Fylkesmannen har oppfylt oppdraget ved å delta aktivt i partnerskap for folkehelsen. I første fase har mye tid gått med til å bygge opp infrastruktur lokalt, og samarbeide med ulike folkehelseaktører. Vi har bidratt til å skape gode møteplasser for utveksling av erfaringer og inspirasjon, forankring i politiske og administrative miljøer og medvirket til å gi folkehelsebegrepet et innhold. Videre er det en sentral oppgave for folkehelserådgiver å medvirke i fylkesmannens planforum og sikre at folkehelsehensyn blir ivaretatt i planlegging generelt og arealforvaltning spesielt. Folkehelserådgiver koordinerer innspill fra sosial- og helseavdelingen til embetets samlede uttalelse til kommuneplanene. Det er utarbeidet et eget strategidokument for Fylkesmannens folkehelsearbeid.

71.2 Miljørettet helsevern

Vi hadde 3 saker til behandling etter kommunehelsetjenestelovens § 4a i 2005. Saksbehandlingstiden var 8 mnd i snitt. Årsaken er ventetid for innehenting av opplysninger, befaring mv.. Sakene er drøftet i kommunelegemøte, også som ledd i å implementere ny forskrift. Det er ikke avholdt egne samlinger med dette formålet.

71.3. Ernæring, fysisk aktivitet og tobakk

Fylkesmannen saksbehandler søknader om aktivitetsmidler til lokalt folkehelsearbeid, deltar i dialogmøter og med foredrag etter forespørsel. 10 skoler mottok midler fra prosjekt: "Tilrettelegging for økt fysisk aktivitet og gode rammer for skolemåltider". Det er arrangert 2 nettverkssamlinger med erfaringsoverføring for disse og andre interesserte skoler med god oppslutning.

Fylket har 10 aktive røykesluttinstruktører som holder jevnlig kurs. Alle legene i fylket er tilbudt kurs i implementering av "Retningslinjer for røykeavvenning i primærhelsetjenesten".

Høyskolen i Agder har gjennomført kartleggingsstudie på oppdrag fra FM om gravides røykevaner i fylket.

Det drives faglige nettverk innen de tre satsningsområdene. Temaene tas også opp ved innspill til kommuneplaner og ved deltakelse i ulike embetsmøter med kommunene, som oppstartsmøter i forbindelse med kommuneplanarbeid og fylkesmannens kommunemøter.

Resultatområde 72 Primærhelsetjeneste

72.1 Fastlegeordningen og allmenlegetjenesten

Det er ikke gitt suspensjon fra plikten til å ha fastlegeordning. Oppfølging av to kommuner har pågått gjennom det meste av året i forbindelse med rekrutteringsproblemer. For øvrig synes fastlegeordningen å ha funnet sin form. Det er imidlertid få leger med samfunnsmedisinsk arbeid, og disse er i tillegg ansatt i til dels små stillingsbrøker.

72.3 Helse-tjenesten til innsatte i fengslet

Det er kun ett fengsel i fylket. Bemanningen er god og stabil. Helsetilsynet har hatt til behandling et par saker som har vedrørt innsatte i fengsel, også med fokus på psykisk helsevern.

72.4 Helse-tjenestetilbudet til asylsøkere og flyktninger

Veileder om helsetjenestetilbud til asylsøkere og flyktninger er godt kjent, og brukes av den enkelte helsestasjon når dette er aktuelt. Landsomfattende tilsyn med dette som tema i 2004 gjorde at fokus ble satt på dette arbeidet i flere kommuner i 2005. Tilsynene som ble gjennomført i 3 kommuner, ga ikke grunnlag for avvik.

72.10 Smittevern

Utvalgte kommuner har sammen med Fylkesmannen laget en elektronisk mal for smittevernplan. Malene implementeres nå i kommunene. Det er avholdt 2 smittevernøvelser i sykehjem med tema smittevern. Alle kommunene i fylket hadde infeksjonskontrollprogram i 2004. Smitteoverlegen i SSHF reviderte og godkjente disse i februar 2005. Alle kommunene har minst en gang årlig besøk av hygiesykepleier fra SSHF som gir råd, veiledning og undervisning. Arendal kommune har egen hygiesykepleier. Det er fastsatt ny smittevernkonferanse for hele fylket i 2006.

Resultatområde 73 Sosialtjeneste

73.1. Lov om sosiale tjenester

Resultatkravet om behandling av klagesaker innen 3 mnd. er oppfylt. Se forøvrig omtale i kap. 2.3.

73.3 - 4
Kompetanse-utvikling og formidlingstiltak i sosialtjenesten

Spørreundersøkelse vedrørende kompetansebehov mm er sendt alle kommunene i fylket. Svar kommer inn i begynnelsen av 2006. Faglig forum for økonomisk rådgivning og boligsosialt arbeid er etablert. Det er gjennomført kompetanseheving innen økonomisk rådgivning, og Fylkesmannen har bistått SHdir.med prioritering av tilskuddsmidler internt i fylket. Flere kompetansehevende tiltak er prioritert og gitt tilskudd via "Rekrutteringsplan for helse- og sosialpersonell". Det er gjennomført flere sosialledersamlinger med ulike tema.

Resultatområde 74 Levekår

74.1 Tiltaksplan mot fattigdom

Det er gjennomført grunnkurs i økonomisk rådgivning med 35 deltakere. KIS har vært tema på sosialledersamling, samt at Fylkesmannen har bidratt med noe brukerstøtte. Arendal og Lillesand kommune, samt Aetat Arendal bruker verktøyet aktivt. Fylkesmannen har sammen med Husbanken initiert storbynettverk i Aust- og Vest Agder og Telemark.

Det er avholdt boligsosial konferanse/arbeidsseminar i Arendal for til sammen 140 deltakere fra de samme fylkene. 10 ansatte i kommunal sosialtjeneste/pleie- og omsorgstjeneste har hospitert 1 uke i Danmark i virksomheter som driver boligsosialt arbeid. Erfaringene er videreformidlet til deltakerne på den boligsosiale konferansen. Lignende opplegg gjennomføres tidlig i 2006.

Prosjektansvarlig har bidradd med å utarbeide samarbeidsavtale mellom KIF og Arendal kommune.

Resultatområde 75 Spesialisthelsetjeneste

75.3. Transplantasjon

Fylkesmannen har ikke behandlet saker på dette området i 2005.

75.4. Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt.

Fylkesmannen har ikke hatt noen saker til behandling i 2005.

75.6. Særfradrag

Fylkesmannen behandlet 9 saker i 2005. Ingen av klagerne fikk medhold.

75.7. Førerkort

522 saker ble behandlet i 2005, hvorav 248 vedtak om dispensasjon, 37 avslag og 129 meldinger om inndragning av førerkort. 3 saker ble oversendt Sosial- og helsedirektoratet til klagebehandling. Det har vært en betydelig økning i total saksmengde.

75.8. Pasientjournaler

Ingen pasientarkiv ble mottatt i 2005. Flere pasienter henvender seg og får kopi av journaler fra pasientjournalarkiv som ble overlevert i 2004 og som oppbevares hos Fylkesmannen.

Resultatområde 76 Utviklingsoppgaver

Fylkesmannen var med på samling i effektiviseringsnettverkene, men disse er ikke pt. i en aktiv, utadrettet fase. Foran hvert kommunemøte Fylkesmannen avholder, blir sammenligningstall fra KOSTRA bl.a. for pleie- og omsorgstjenesten kommentert i et meget omfattende kommunenotat og diskutert på møtet. Fylkesmannen har hyppig kontakt med ansatte i kommunene for råd og veiledning. Vi har gjennomført 2 systemrevisjoner for å undersøke kvalitet på saksbehandling innen hjemmebaserte tjenester, samt på ett sykehjem. Ved alle tilsynene fant vi avvik, og lukking av avvikene blir fulgt opp. Høstmøtet (møte med ca 80 ansatte i sosial- og helsetjenesten) i 2005 hadde som hovedtema: "Brukermedvirkning" med ulike temaer om hvordan styrke både bruker og utøver på individ- og systemnivå. I samarbeid med et sykehjem arrangerte vi erfaringskonferanse om nye veier i demensomsorgen med ca 60 deltakere. Vi har bidratt til at 60 ansatte i fylket nå er i gang med "Eldreomsorgens ABC" ved finansiering og arrangering av oppstartssamling.

Fylkesmannen har gjennomført 3 regionmøter med ansatte i pleie- og omsorgstjenesten for å få fram relevante problemstillinger som siden ble behandlet i 2 dagers konferanse om saksbehandling for 100 deltakere. Her var også journalforskriften og dokumentasjonskravet tema. Veilederen i saksbehandling var sentral under konferansen. Det er videre avholdt møter med tema saksbehandling etter kap. 4A.

76.1.1. Kvalitet i pleie- og omsorgstjenesten

76.1.2. Saksbehandling i helse- og sosialtjenesten.

76.1.3. Tjenester til eldre

Fylkesmannen har utarbeidet rapport til HOD våren 2005. Det er ikke etterspurt flere rapporter. Dette oppdraget må sees i sammenheng med øvrige tema når det gjelder pleie- og omsorgstjenesten.

76.1.4 Unge personer med nedsatt funksjonsevne i alders- og sykehjem

Fylkesmannen har rapportert til direktoratet etter forespørsel. I 2005 kjente vi ikke til unge personer med nedsatt funksjonsevne i alders- og sykehjem i vårt fylke.

76.2.7 Opptappingsplanen for psykisk helse

Fylkesmannens arbeid med Opptappingsplanen er redegjort for under kap. 2.3. Oppdraget anses utført.

**76.3.2. Rus-
middelarbeid**

Fylkesmannen har vært aktiv i samarbeidet med øvrige embeter i Helse Sør, RESA og Borgestadklinikken. Dette resulterte i 3 dagers konferanse om tvangsbehandling av rusmisbrukere og Individuell Plan avholdt i Sandefjord i oktober. 250 deltok på konferansen både fra spesialisthelsetjenesten og kommunenes sosial- og helsetjeneste. Sosial- og helseavdelingens høstmøte (se 7.6.1.1) hadde brukermedvirkning som hovedtema, der bla. Rusreformen og ansvarsforhold mellom spesialisthelsetjenesten og kommunenes sosial- og helsetjeneste ble drøftet. Det er gjennomført 2 dagers kompetanseheving innen saksbehandling med 100 deltakere fra sosialtjenesten og pleie- og omsorgstjenesten i fylket. Flere faglige nettverk er etablert og er i virksomhet. Rusreformen og virkninger av denne har vært tema på sosialledersamling.

**76.4.1.
Koordinering og
samhandling –
habilitering og
rehabilitering**

Fylkesmannen har deltatt i arbeidsgruppe med SSHF for å etablere samarbeidsrutiner mellom helseforetaket og kommunene når det gjelder Individuell Plan. Videre er det utarbeidet oversikt over kontaktpersoner for kommunal enhet for habilitering/rehabilitering. Ved besøk i alle kommunene våren 2005, ble det kartlagt hvilke rutiner kommunene har når det gjelder habilitering og rehabilitering. Alle kommuner har etablert system for utarbeidelse av Individuell Plan.

Resultatområde 77 Kvalitet og samhandling**77.1.
Samhandling
mellom 1. og 2.
linjetjenesten**

Aust Agder er ett av to prosjektfylker som kartlegger og videreutvikler spesialisthelsetjenestens veiledningsoppgaver overfor kommunehelsetjenesten, Rekrutteringsplanens tiltak nr. 9. Fylkesmannen har vært med i arbeidsgrupper for utarbeidelse av samarbeidsavtaler mellom 1. og 2. linjetjenesten. Mellom SSHF og kommuner i fylket er det i gang prosjekt om elektronisk overføring av pasientopplysninger.

**77.2. Ny arbeids-
og velferds-
forvaltning (NAV)**

Oppdatert informasjon er formidlet til sosiallederne og ordfører/rådmenn i egne møter. Det er etablert samarbeidsforum mellom Aetat, trygdeetaten og KS der fylkesmannen leder utvalget. Høringsuttalelse ble avgitt i forbindelse med forslag til ny lov.

**77.3. Individuell
plan**

Fylkesmannen har i samarbeid med andre aktører gjennomført konferanse om individuell plan for rusmisbrukere, og IP var bl.a. tema for konferanse i saksbehandling/dokumentasjon. I forbindelse med Opptappingsplanen for psykisk helse er status for individuell plan i kommunene kartlagt. Landsomfattende tilsyn med tjenester for mennesker med sammensatte problemer hadde IP som et av tilsystemaene.

77.6 Sosial- og helsemessig beredskap

Fylkesmannen bidrar i sin løpende dialog med råd og veiledning om temaet til ansatte i kommunenes sosial- og helsetjeneste

77.4. Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i sosial- og helsetjenesten

Fylkesmannen har ved kurs- og konferansevirksomhet, tilskuddsforvaltning, tilsynsvirksomhet og klagesaksbehandling bidratt til at kvalitet blir en integrert del av virksomhetenes arbeidsform.

77.5 Rekruttering for bedre kvalitet – rekrutteringsplanen for helse- og sosialpersonell

Fylkesmannen har samlet inn og kvalitetssikret plantall for kommunenes personellsatsing i 2005 og bearbeidet resultattall for fylket. Dette har bl.a. blitt presentert på fm's hjemmeside og fått mediafokus. Tilskuddsmidler er fordelt, store deler av tilskuddsmidlene kanaliseres til felles tiltak i regioner.

Systematisk kvalitetssikring av beredskapsarbeidet gjennomføres sammen med fylkesmannens beredskapsavdeling ved felles tilsyn, faglige oppdateringer i berørte kommuner, omfattende beredskapsdager, fullskalaøvelser (brann på sykehjem eller smittevern), systematisk oppfølging av tilsynsrapporter og evalueringsrapporter etter øvelsene. Det regionale HF er representert med smittevernoverlegen og hygienesykepleier på respektive øvelser. Beredskapsavdelingen er representert i arbeidsutvalgene for sykehusets beredskapsplaner og kan derigjennom kvalitetssikre begge veier.

Det er gjennomført 5 felles tilsyn, 5 faglige oppdateringer (presse og informasjonskurs og kurs i ROS analyser), 5 beredskapsdager og 5 fullskalaøvelser samt 1 papirøvelse. Det er i tillegg gjennomført 1 felles beredskapstilsyn med legevakten i Valle og Bykle kommuner. Elektronisk mal for smittevernplan er utarbeidet og prøves ut i flere kommuner.

Resultatområde 93 – 94 Utenriksdepartementet

Resultatområde 93 Apostiller

I 2005 har vi tatt imot 325 dokumenter for påføring av apostille. Dokumentene er i hovedsak levert i skranken og ekspedert fortløpende. Det har vært en økning i forhold til 2004, hvor vi tok i mot 222 dokumenter for apostillestempling.

Resultatområde 95 – 97 Kirke- og kulturdepartementet

Resultatområde 95: Tros- og livssynssamfunn

I Aust-Agder mottok fylkesmannen tre meldinger om registrering av tros- og livssynssamfunn i 2005. En melding ble avvist i det den ikke oppfylte vilkårene i Lov om trossamfunn § 14, og ett nytt trossamfunn og en ny menighet under allerede eksisterende trossamfunn ble registrert. Det er foretatt registrering av meldinger om endring i ansettelse av pastor/prest i flere av de registrerte trossamfunn.

I 2005 ble det utbetalt totalt kr 1 038 366 fordelt på 12 ulike tros- og livssynssamfunn i Aust-Agder. Det har vært merarbeid i forbindelse med innføring av nye rutiner for utbetaling av statstilskudd til registrerte og uregistrerte tros- og livssynssamfunn i 2005, både med hensyn til informasjon ut til tros- og livssynssamfunn, og i forbindelse med den praktiske gjennomføringen.

Vi regner med at det arbeidet som er gjort i 2005 vil gjøre arbeidet enklere i 2006.

Oppgavene under resultatområde 95 er utført i henhold til krav

Resultatområde 97 Lov om helligdager og helligdagsfred

Fylkesmannen kan godkjenne "typisk turiststed" ved forskrift, noe som gir anledning til å holde åpent i sesongen uavhengig av de alminnelige reglene i Lov om helligdagsfred. Det ble gitt avslag på søknad fra Valle kommune angående Valle sentrum.

Det var tre saker om søndagsåpent, hvor to ble avslått (JM Auto i Arendal og Risør handelsstandsforening), samt en søknad innvilget (Gjerstad kommune angående Brokelandsheia).